पहिलो बैठक

आज मिति २०७९ साल असार ७ गते दिउँसो १:०० बजे मंगलबारका दिन यस धनगढी उप-महानगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री गोपाल हमाल ज्यूको अध्यक्षतामा धनगढी उप-महानगरपालिका नगरसभाको आठौँ अधिवेशनको प्रथम बैठक देहायका नगरसभा सदस्यज्यूहरुको उपस्थितिमा बसी देहाय बमोजिम निर्णय गरियो।

उपस्थिति:

क्र.स.	नाम, थर	पद	हस्ताक्षर
१	श्री गोपाल हमाल	नगरसभा अध्यक्ष	
२	श्री कन्दकला कुमारी राना	नगरसभा उपाध्यक्ष	
३	श्री सन्तोष मुडभरी	नगरसभा सदस्य	
४	श्री सत्यदेवी जोशी	नगरसभा सदस्य	
५	श्री सरस्वती लुहार कोली	नगरसभा सदस्य	
६	श्री डम्मरनाथ जोशी	नगरसभा सदस्य	
७	श्री धर्मराज उपाध्याय	नगरसभा सदस्य	
८	श्री महादेव सुनार	नगरसभा सदस्य	
९	श्री धर्मराज ओझा	नगरसभा सदस्य	
१०	श्री विन्द्रा कुमारी बम (सिंह)	नगरसभा सदस्य	
११	श्री मिना रैका (आउजी)	नगरसभा सदस्य	
१२	श्री केशव राज पन्त	नगरसभा सदस्य	
१३	श्री तेज राज पनेरु	नगरसभा सदस्य	
१४	श्री अनिल कुमार	नगरसभा सदस्य	
१५	श्री राज वहादुर ऐर	नगरसभा सदस्य	
१६	श्री मिना मल्ल सिंह	नगरसभा सदस्य	
१७	श्री अन्जु मगराती	नगरसभा सदस्य	
१८	श्री यदु आचार्य	नगरसभा सदस्य	
१९	श्री बुद्धी वहादुर खड्का	नगरसभा सदस्य	

२०	श्री माया कुमारी भण्डारी (साउँद)	नगरसभा सदस्य	
२१	श्री गंगा देवी वि.क.	नगरसभा सदस्य	
२२	श्री भागी राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
२३	श्री श्याम राज बोहरा	नगरसभा सदस्य	
२४	श्री गजेन्द्र शाही	नगरसभा सदस्य	
२५	श्री यशोदा भण्डारी	नगरसभा सदस्य	
२६	श्री माया देवी विश्वकर्मा	नगरसभा सदस्य	
२७	श्री दतु राम पाण्डे	नगरसभा सदस्य	
२८	श्री विपिन कटवाल	नगरसभा सदस्य	
२९	श्री भागी राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
३०	श्री रीता मगराती (सार्की)	नगरसभा सदस्य	
३१	श्री महेन्द्र वहादुर थापामगर	नगरसभा सदस्य	
३२	श्री राम वहादुर राना	नगरसभा सदस्य	
३३	श्री मोती राना	नगरसभा सदस्य	
३४	श्री सरस्वती देवी चन्द	नगरसभा सदस्य	
३५	श्री इन्द्रा देवी लोहार	नगरसभा सदस्य	
३६	श्री बासु रानाथारु	नगरसभा सदस्य	
३७	श्री बिके राम खाती	नगरसभा सदस्य	
३८	श्री जुग राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
३९	श्री पार्वती देवी गिरी	नगरसभा सदस्य	
४०	श्री अमृता कामी	नगरसभा सदस्य	अमृता
४१	श्री बिष्णु राज जोशी	नगरसभा सदस्य	
४२	श्री सुरेन्द्र राना	नगरसभा सदस्य	
४३	श्री प्रेम वहादुर भण्डारी	नगरसभा सदस्य	

४४	श्री धौली कडायत	नगरसभा सदस्य	
४५	श्री शारदा कुमारी तामाकार	नगरसभा सदस्य	
४६	श्री नवराज भट्ट	नगरसभा सदस्य	
४७	श्री लाहानु चौधरी	नगरसभा सदस्य	
४८	श्री शिव कुमार राना	नगरसभा सदस्य	
४९	श्री बसन्ती राना	नगरसभा सदस्य	
५०	श्री रतना देवी दैभाई	नगरसभा सदस्य	
५१	श्री कल्लु राना	नगरसभा सदस्य	
५२	श्री राम मिलन राना	नगरसभा सदस्य	
५३	श्री रुप वहादुर कुँवर	नगरसभा सदस्य	
५४	श्री बर्षा शाह (राना)	नगरसभा सदस्य	
५५	श्री चित्रा चौधरी	नगरसभा सदस्य	
५६	श्री तुल्सी राम राना	नगरसभा सदस्य	
५७	श्री लाल व. महत	नगरसभा सदस्य	
५८	श्री सेर वहादुर महरा	नगरसभा सदस्य	
५९	श्री इन्द्र माया तामाङ	नगरसभा सदस्य	
६०	श्री कमला वि.क.	नगरसभा सदस्य	
६१	श्री महेन्द्र ~~बहादुर~~ खड्का	नगरसभा सदस्य	
६२	श्री काले रावल	नगरसभा सदस्य	
६३	श्री विजय राज जोशी	नगरसभा सदस्य	
६४	श्री सिता देवी राना	नगरसभा सदस्य	
६५	श्री निशा कुमारी आउजी	नगरसभा सदस्य	
६६	श्री लाल वहादुर चौधरी	नगरसभा सदस्य	
६७	श्री हिरालाल राना थारु	नगरसभा सदस्य	

६८	श्री मान वहादुर बिष्ट	नगरसभा सदस्य	
६९	श्री बिन्दु तामाङ	नगरसभा सदस्य	
७०	श्री कृष्णा देवी दमाई	नगरसभा सदस्य	
७१	श्री मान वहादुर खत्री क्षेत्री	नगरसभा सदस्य	
७२	श्री रमेश चौधरी	नगरसभा सदस्य	
७३	श्री चक्र बहादुर नेपाली	नगरसभा सदस्य	
७४	श्री सुख देव राना	नगरसभा सदस्य	
७५	श्री सुस्मा चौधरी	नगरसभा सदस्य	
७६	श्री मंगली सार्की	नगरसभा सदस्य	
७७	श्री दल वहादुर रोकाया	नगरसभा सदस्य	
७८	श्री मन्त्री राना	नगरसभा सदस्य	
७९	श्री रामलाल चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८०	श्री शान्ती कुमारी चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८१	श्री निर्मला वि.क.	नगरसभा सदस्य	
८२	श्री सन्त कुमार चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८३	श्री हरिनारायण राना थारु	नगरसभा सदस्य	
८४	श्री माधव राज राना	नगरसभा सदस्य	
८५	श्री सेहाली देवी चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८६	श्री टिकेश्वरी देवी कामी	नगरसभा सदस्य	
८७	श्री राम वहादुर चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८८	श्री शिव वहादुर देउवा	नगरसभा सदस्य	
८९	श्री भुवन रिजाल	नगरसभा सदस्य	
९०	श्री रेखा शर्मा	नगरसभा सदस्य	
९१	श्री आशा वि.क.	नगरसभा सदस्य	

९२	श्री कृष्ण राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९३	श्री देव वहादुर वि.क.	नगरसभा सदस्य	
९४	श्री बाँधु राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९५	श्री रत्ना देवी चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९६	श्री गोमा वि.क.	नगरसभा सदस्य	
९७	श्री लाल वहादुर थापा	नगरसभा सदस्य	
९८	श्री हरेन्द्र वहादुर ऐडी	नगरसभा सदस्य	
९९	श्री रामलाल श्रेष्ठ	नगरसभा सचिव	

निर्णय नं.१:-

धनगढी उप-महानगरपालिकाको नगर प्रमुख श्री गोपाल हमाललले आज पेश गर्नु भएको धनगढी उप-महानगरपालिकाको आगामी आ.व. २०७९/०८० को नीति र कार्यक्रम सर्वसम्मतिले पारित गरियो । पारित नीति र कार्यक्रम यस प्रकार रहेको छ । :-

नगर प्रमुख श्री गोपाल हमालद्वारा धनगढी उप-महानगरपालिकाको नगरसभाको आठौं अधिवेशनमा प्रस्तुत आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय र नगर सभासम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु;

१. सर्वप्रथम, धनगढी उप-महानगरपालिकाको नगरसभाको आठौं अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु । स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन (२०७९) पश्चात जनअनुमोदित यस सम्मानित नगरसभा समक्ष आगामी आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्तै खुशी लागेको छ ।

२. म नगरसभाको यस महत्वपूर्ण घडीमा इतिहासका विभिन्न कालखण्डमा भएका प्रजातान्त्रिक, लोकतान्त्रिक आन्दोलनहरुमा आफ्नो प्राण आहुति गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धा-सुमन अर्पण गर्नुका साथै सहिद परिवारजनमा उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । मुलुकको सार्वभौमिकता, स्वाधीनता, देशनिष्ठा र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै राष्ट्रिय एकता, लोकतन्त्र, सामाजिक न्याय, समानता, विकास, समृद्धि, सुशासन र समतामूलक राष्ट्र निर्माणको लागि योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण नेपाली नागरिक र नेतृत्व गर्नु हुने आदरणीय अग्रज व्यक्तित्वहरुप्रति हार्दिक आभार तथा उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।

३. नेपाली समाज विकासको क्रममा इतिहासमा पटकपटक परिवर्तनहरु भए । यिनै परिवर्तनबाट प्राप्त प्रतिफलको रुपमा नेपालमा लोकतन्त्र, समानुपातिक समावेशी कार्य प्रणाली, सामाजिक न्याय, समतामूलक समाज जस्ता संवैधानिक मूल्य बमोजिम स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन (२०७९) पश्चात हामी जनप्रतिनिधीहरु यस उप-महानगरपालिकामा निर्वाचित भई आएका छौं । आफ्नो अमूल्य मत मार्फत हामीलाई निर्वाचित गराउनु हुने सम्पूर्ण मतदातालाई हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । हामीलाई जुनताले सुम्पिएको जिम्मेवारीको इमान्दारीपूर्वक पालना गर्दै आम नगरबासीका भावना, प्रयास, माग र आवश्यकताहरुको उच्च सम्मान गरी यस नगरलाई सुदूरपश्चिम प्रदेशकै सुन्दर, स्वच्छ र समृद्ध उप-महानगर बनाउने अभिभारा हाम्रो काँधमा आएको छ । यस ऐतिहासिक अवसरमा **"सुख, शान्ति र सम्वृद्धिको शहर: धनगढी महानगर"** दीर्घकालिन सोच राखी हाम्रो कार्यकालको प्रारम्भबाटै **"हाम्रो धनगढी : हामी बनाउछौं"** भन्ने अभियानका साथ आर्थिक-राजनीतिक-सामाजिक-पर्यावरणीय विकासको मौलिक ढाँचामा योजनाबद्ध ढंगले अगाडि बढ्न मन, वचन र कर्मले यो नवनिर्वाचित टिम सदैव प्रतिबद्ध र कटिबद्ध रहनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

४. विश्वभरि महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) बाट सृजित प्रतिकूल परिस्थितिका कारण पछिल्ला २ वर्षहरुमा मुलुकको समग्र अर्थतन्त्र, समाजको सामाजिक/पारिवारिक संरचना र शासन प्रकियामा नै जटिल बन्न पुग्यो । परिणामस्वरूप हाम्रा नियमित विकास प्रयासहरुमा समेत असन्तुलन उत्पन्न भई सामाजिक जीवनका आवश्यकता, माग र प्राथमिकताहरुलाई नै बदलिदिएको अवस्था हाम्रासामु छ । विगतको नेतृत्वले यस उप-महानगरपालिकालाई कोभिड-१९ पूर्ण खोपयुक्त नगरपालिका बनाउने, स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी, कृषि, उत्पादन र रोजगारी प्रवर्द्धन जस्ता क्षेत्रहरुलाई पहिलो प्राथमिकता (P1) मा राखेर गरेका विकास प्रयासहरुको उच्च सम्मान गर्दै त्यसलाई थप मलजल गर्न यो नवनिर्वाचित टिम सफल हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । तथापि, विगत वर्षको जस्तो सामान्य प्रक्रिया र नियमित प्राथमिकता भन्दा अझ माथि उठेर नयाँ आवश्यकताको आधारमा आगामी वर्षको नीति, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने चुनौतीपूर्ण अवस्थालाई पनि मैले गम्भीरतापूर्वक महसुस गरको छु । एकातिर, नगरबासीले सुशासन, विकास र सम्वृद्धिप्रति हामीलाई देखाएको जनविश्वास कायम राख्दै धनगढीलाई देशकै समुन्नत शहर बनाउने दायित्व र अभिभारा हाम्रोसामु छ भने अर्कातिर आगामी दिनमा हाम्रा प्रयास,

प्रतिबद्धता र व्यवहारहरु के-कस्ता प्राथमिकता तर्फ लक्षित हुनेछन् भनेर स्पष्ट दिशानिर्देश गर्नुपर्नेछ । नीति कार्यान्वयनको लागि आवस्यक स्रोत-साधनको प्रत्याभूति, बजेट कार्यान्वयनका प्रमुख अवरोधक तत्वका रुपमा रहेका संरचनात्मक समस्याको वास्तविक पहिचान गरी खरिद कानून, जनशक्ति व्यवस्थापन, कार्यगत एकता, ठेक्का प्रणाली, निर्माण सामाग्रीको गुणस्तर, जग्गा प्राप्ति, वन तथा पर्यावरण सूरक्षाजस्ता पहिचान भएका समस्याहरूलाई हामीले बेलैमा सम्बोधन गर्नुपर्नेछ ।

५. सुदूरपश्चिम प्रदेशकै सम्पन्न राजधानीका रुपमा धनगढी नगरलाई विकास गर्न यहाँहरुको अर्थपूर्ण सहयोग, सद्भाव र समर्थन रहनेछ भन्ने आशा लिएको छु । मैले स्थानीय सरकारको दोस्रो निर्वाचन पश्चातको पहिलो तथा समग्रमा आठौं अधिवेसनमा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा हामीलाई जनताले विश्वास गरेर दिएको मतको सम्मान गर्न र स्थानीय सरकारप्रति जनताको भरोसा अभिवृद्धि गर्ने गहन जिम्मेवारीबोध गरेको छु । आगामी आर्थिक वर्षको बजेट हामीले जनतासँग गरेका बाचा पुरा गर्ने र धनगढी बनाउने सपनाप्रति नगरबासीको आशा, भरोसा एवम् विश्वासलाई जोड्ने महत्वपूर्ण औजारका रुपमा रहनुपर्छ भन्ने कुरामा म विशेष सचेत एवम् सतर्क छु ।

उपस्थित महानुभावहरु,

आगामी आ.व २०७९/८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरु र प्राथमिकताहरु निम्न अनुसार निर्धारण गरेको छु :

- संविधानले स्थानीय सरकारलाई सुम्पिएका दायित्वहरु, राज्यका मूल नीति तथा निर्देशक सिद्धान्तहरु, मानव अधिकारको सबाल एवम् नागरिकका मौलिकहकको प्रत्याभूति
- नेपाल सरकारले अङ्गिकार गरेको पन्ध्रौ आवधिक योजनाले निर्धारण गरेको लक्ष्य, नीति तथा प्राथमिकताहरु,
- नेपाल सरकारले अङ्गिकार गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरु,
- सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले अङ्गिकार गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरु,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ (संसोधन सहित),
- संघीय सरकारबाट प्राप्त बजेट र सोको साथमा प्राप्त बजेट तर्जुमा गर्दा लिनु पर्ने आधारहरु,
- यस उप-महानगरपालिकाको दिर्घकालिन सोच,
- निर्वाचनमा जनतासँग हामीले गरेका प्रतिवद्धताहरु (घोषणापत्र) ,
- राजश्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन,
- श्रोत तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिको श्रोत तथा बजेट अनुमानहरु,
- बजेट तथा योजना तर्जुमा समितिले दिएका सिफारिसहरु,
- नगरपालिकाका विभिन्न विषयगत समितिका सिफारिसहरु,
- विगत वर्षहरुमा सम्पन्न भएका नगरसभा बैठकहरुबाट भएका निर्णयहरु,
- नगरकार्यपालिकाले योजना तर्जुमाका लागि निर्णय गरी तोकेका आधारहरु,
- विभिन्न बिषयगत विज्ञहरुसँग छलफल गर्दा प्राप्त सुझावहरु,
- विभिन्न विषयगत शाखाहरुबाट प्राप्त राय सल्लाह तथा सुझावहरु,
- नेपाल सरकारले प्रतिवद्धता जनाएका दिगो विकासका लक्ष्य,

- धनगढी उप-महानगरपालिकाको दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरण प्रतिवेदन
- धनगढी उप-महानगरपालिकाको मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) प्रतिवेदन
- उप-महानगरपालिकाले स्वीकृत गरेका विभिन्न नीति, कार्यविधि, ऐन र नियमावलीहरु,
- अन्य स्थानीय तहहरुले अबलम्बन गरेका असल अभ्यास, नीति तथा कार्यक्रमहरु
- अन्तराष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय विकास साझेदार संघ संस्थाहरुका राय, सल्लाह तथा सुझावहरु

नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकता क्षेत्र:

- अतिक्रमण व्यवस्थापन तथा व्यवस्थित बस्ती विकास
- जनस्वास्थ्य, सरसफाई तथा मानव सामर्थ्य बिस्तार
- कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादन, उत्पादकत्व अभिवृद्धि, बजारीकरण तथा व्यवसायीकरण
- गुणस्तरीय शिक्षा, युवा, खेलकुद तथा रोजगारी
- प्रतिफलदायी दिगो पूर्वाधार निर्माण तथा सन्तुलित विकास
- आर्थिक विकास तथा राजश्व परिचालन
- सूचना प्रविधि तथा सञ्चारमा विकास
- उद्यम, स्वरोजगारी र सहकारीताको विकास
- प्रशासनिक पुनर्संरचना तथा संस्थागत सुशासन
- सामाजिक विकास तथा गरिवी निवारण
- भाषा, संस्कृति, कला, साहित्यको संरक्षण, प्रवर्द्धन र विकास
- वन तथा वातावरण संरक्षण एवम् सामुदायिक वनको दीगो प्रयोग
- प्राकृतिक विपद व्यवस्थापन पूर्व तयारी, पुर्नस्थापन, पुनःनिर्माण, क्वारेन्टाइन व्यवस्थापन, राहत तथा उद्दार कार्य, न्यायोचित वितरण, सचेतना कार्यक्रम
- आर्थिक रुपले अति विपन्न श्रमिक तथा मजदुरहरुलाई रोजगारी उपलब्ध गराउन श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गरी कार्यन्वयन गरिने आयोजनाहरु छनौट, अशक्त, लागू औसध दुर्व्यसनी, असहाय एवं आर्थिक रुपले विपन्न गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरु एवम् सिमान्तकृत समुदायलाई मुलप्रवाहिकरण

उपस्थित नगरसभा सदस्यज्यू,

अब म यस उप-महानगरपालिकाको समग्र नीति प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

६. नगरको एकिकृत, सन्तुलित, दिगो र योजनाबद्ध विकासका लागि मध्यकालीन खर्च संरचना, लैंगिक उत्तरदायी बजेट र दिगो विकासका लक्ष्य स्थानीयकरण सहितको पहिलो पन्च वर्षीय आवधिक योजना (२०७९/०८०-२०८३/०८४) तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ । साथै, हाम्रो कार्यकाललाई **'हाम्रो धनगढी हामि बनाउछौ'** महाअभियान रुपमा मनाईने छ ।

७. उपमहानगर क्षेत्रभित्रका सरकारी, सार्वजनिक तथा पर्ति जग्गा अतिक्रमण गरी बनाइएका संरचनाहरु हटाई सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस्ता सार्वजनिक जग्गाहरुमा शौचालय, हरियाली सहितको क्याफेटेरिया, पार्किङस्थल, बालमैत्री उद्यान, योगपार्क, ध्यानकेन्द्र तथा ज्येष्ठ नागरिकमैत्री पार्कहरु र खुला क्षेत्रहरुको रुपमा विकास गरिने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाईनेछ । साथै, नगरपालिकाको बाटो विस्तार लगायत नगरपालिका भित्र रहेका खोलानाला एवम् तालतलैयाकोहरुको प्राकृतिक बहावलाई यथावत कायम गर्न अतिक्रमण गरी बनाईएका घरटहरा लगायतका संरचनाहरु हटाई त्यस्तो ठाउँको दायाँबायाँ पदमार्ग (करिडोर) निर्माण गर्दै लगिनेछ ।

८. रणनैतिक महत्वका परियोजना सहितका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रको स्रोत सुनिश्चितताका लागि **"Capital Investment Plan"** तयार गरी Project Bank मार्फत योजना तर्जुमा प्रकिया अगाडी बढाईने छ । 'सार्वजनिक, नीजी, लाभग्राही साझेदारी' लगायत विकास साझेदार निकाय (एडीबी, नगर विकास कोष, विश्व बैंक, लगानी विकास बोर्ड, निक्रा) जस्ता विकास निर्माणसँग आवद्द निकायहरुको साझेदारीमा विकास आयोजनाहरु संचालन गर्ने नीतिलाई अबलम्बन गरिनेछ ।

९. नगरपालिकाको आवश्यकता र प्राथमिकताको आधारमा सङ्घीय कानून बमोजिमका मापदण्ड पुरा गरी आन्तरिक तथा वैदेशिक सहायता लिने नीति अवलम्बन गरिने छ । साथै, विदेशी नगरका शहरहरुसँग भगिनी सम्बन्ध स्थापना तथा विस्तार गर्ने, अनुभव आदान प्रदान गर्ने र सो को माध्यमबाट वैदेशिक लगानी आकर्षण गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

१०. धनगढी उप-महानगरपालिकालाई पूर्वाधारको हिसावले सबल, सामाजिक सूरक्षाको हिसावले समतामूलक र सेवा प्रवाहको हिसाबले सुशासनयुक्त बनाउन सबै खाले योजना निर्माण तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा त्यसको गुणस्तरीयता, वातावरणिय अनुकुलन, सामाजिक न्याय र दिगो एवम् सन्तुलित विकासलाई प्रथम प्राथमिकतामा राखि अधिकतम् प्रतिफल दिने योजना/कार्यक्रमलाई छनौट गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, योजना "Duplication" नहुने गरी कार्यान्वयन हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

११. सबै नगरबासीको **'आधारभूत स्वास्थ्य र शिक्षा माथि विभेदरहित पहुँच'** स्थापना गर्दै सामाजिक, आर्थिक रुपले वञ्चितिकरण, बहिस्करणमा परेकाहरुलाई सहायता, संरक्षण, उद्धार गरी मुलप्रवाहिकरण गर्ने नीति नगरको मुख्य सामाजिक विकास नीतिको रुपमा रहनेछ ।

१२. उप-महानगरपालिकाको सन्तुलित, दीगो र समतामूलक विकासको लागि नविन उपायहरुको खोज, अन्वेषण गर्ने अभिप्रायले शोध तथा अनुसन्धानमूलक कार्यलाई प्रोत्साहन दिनुका साथै योजनाविद, वैज्ञानिक, अर्थशास्त्री, समाजशास्त्री, मानवशास्त्री तथा भाषिक प्राज्ञ सहितको **'नगर विज्ञ समूह'** गठन गरीनेछ ।

१३. कर्मचारी पुनर्संरचना, प्रशासनिक संरचनाको सुदृधिकरण गर्दै सूचना तथा संचार प्रविधिको प्रयोग मार्फत सेवा प्रवाहलाई चुस्त, सुलभ र गुणस्तरीय बनाउन **'नगर विद्युतीय सुशासन गुरुयोजना'** निर्माण गरी लागू गरिने छ ।

१४. आर्थिक वर्षको अन्त्य र मध्यतिर योजना/कार्यक्रम परिवर्तन गर्ने तथा बजेट रकमान्तर गर्ने कार्यलाई निरुत्साहीत गर्दै वित्तीय सुशासन कायम गरिनेछ । साथै, अधिकतम लागत प्रवाभकारीता (Best Vaue For Money) कायम राख्नेगरी योजना/कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१५. अव्यवस्थित पार्किङ गर्ने, जथाभावी प्लास्टिकजन्य पदार्थ फालेर प्रदूषण गर्ने, सडकमा फोहोर फाल्ने, सडक भित्तामा लेख्ने तथा पम्पलेट टाँस्ने, फुटपाथमा ठेला/पसल संचालन गर्ने, छतको पानी सडकमा फाल्ने, सौचालयको ढल नालीमा मिसाउने, सडकमा अव्यस्थित रुपमा निर्माण सामाग्री राख्ने र ध्वनी प्रदूषण जस्ता क्रियाकलापलाई पूर्णरुपमा निरुत्साहित गर्दै सार्वजनिक

बीचि साझेदारीका आधारमा नगरलाई **स्वच्छ, स्वस्थ र हरित नगरका** रुपमा विकसित गर्दै आगामी आ.व.२०७९/०८० लाई सरसफाई वर्षका रुपमा मनाईनेछ ।

१६. कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य उत्पादनको उत्पादकत्व अभिवृद्धि गरी कृषिसहकारीलाई व्यवसायीकरण गर्दै औद्योगिक तथा पर्यटन विकास मार्फत नगरको सामाजिक-आर्थिक रुपान्तरण गर्ने नीति लिइनेछ । साथै, ठूला उद्योग संचालकलाई नगरपालिका भित्र सम्भाव्य सबै प्रकारको सहयोग गर्ने नीति लीइनेछ ।

उपस्थित महानुभावहरु,

अब म उल्लेखित समग्र नीतिहरु हासिल गर्न यस उप-महानगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को लागि क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

क) आर्थिक विकास क्षेत्र:

उन्नत बिउबिजन र आधुनिक कृषि प्रविधिको उच्चतम प्रयोगबाट कृषि प्रणाली तथा पशुपन्छी व्यवसाय प्रवर्द्धन गरी उत्पादन र उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि गर्ने, सहकारीलाई व्यवसायीकरण गर्दै औद्योगिक विकास मार्फत नगरको सामाजिक-आर्थिक रुपान्तरण गरी आत्म निर्भर, दीगो, स्वतन्त्र, उन्नतशील र फराकिलो अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने र पर्यटन प्रवर्द्धनको माध्यमबाट आर्थिक सम्वृद्धि हासिल गर्ने नीतिलाई नगरको मूल आर्थिक विकास नीतिको रुपमा लिइनेछ ।

कृषि तथा खाद्य कार्यनीति:

१७. आर्थिक विकासमा कृषि क्षेत्रको उल्लेख्य योगदानको लागि **'एकीकृत कृषि रणनीति'** तयार गरी लागू गरिनेछ ।

१८. कृषि पेशालाई सम्मानित, मर्यादित, प्रतिस्पर्धी र व्यवसायिक बनाउन कृषक वर्गीकरणका आधारमा **'व्यवसायिक कृषक पहिचान र परिचयपत्र'** को व्यवस्था गरिनेछ । उन्नत बिउ र आधुनिक कृषि औजारमा अनुदानको व्यवस्था गरी उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्दै नगर क्षेत्रको दिगो आर्थिक विकास तथा खाद्य सुरक्षाको सुनिश्चितता गरिने छ । साथै, युवाहरुलाई कृषि व्यवसाय तर्फ आकर्षित गर्दै स्वरोजगारी सिर्जना गर्न **युवा लक्षित कृषि कार्यक्रमहरु** संचालन गरिनेछ ।

१९. शुन्य लागत प्राकृतिक खेति (Zero Cost Natural Farming) लाई प्रवर्धन गरिनेछ ।

२०. औषधी तथा खाद्यवस्तु लगायतका आधारभूत उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न स्थानीय बजार व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

२१. जैविक (Organic) खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न गहथौला मल, जैविक मल उत्पादन र प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै, कृषि उत्पादनमा प्राङ्गारिक मलको प्रयोग गरि उत्पादन गर्ने कार्यलाई बढावा दिईनेछ ।

२२. किसानहरुलाई **बैंकिङ सेवासँग** आवद्ध गरी **सहज र सुलभ कृषि ऋण** उपलब्ध गराउन पहल गरिनेछ । साथै, कृषक समूहहरुलाई व्यवस्थित गर्न एक जना कृषकले एक समूहमा मात्र बस्न पाउने र कृषक समूहले स्थायी लेखा नम्बर लिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२३. जग्गाको उच्चतम उपयोग गर्दै स्वरोजगार बन्न जोड दिने उद्देश्यले बगर खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईने छ ।

२४. नगरपालिकाले कृषि क्षेत्रको विकासको लागि कृषि प्राविधिक परिचालन गरी खेतीयोग्य जमिनको माटो परीक्षण, पहिचान र उपयुक्तताका आधारमा **"एक वडा एक उत्पादन"** कार्यक्रमको अवधारणलाई क्रमसः लागू गर्दै लगिनेछ। साथै, आवश्यकता अनुसार वडा कार्यालयमा एक कृषि प्राविधिक राख्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

२५. **"सामुदायिक वनमा खेती"** को अवधारणा विकास गरी सामुदायिक वनहरु सँगको सहकार्यमा जडिबुटीजन्य वनस्पती खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ। साथै, डाले घाँस लगाई सामुहिक बाख्रापालनमा जोड दिई मासुमा आत्मनिर्भर बनाउन युवाहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

२६. रासायनिक मल विक्रेता सहकारी संस्थाको नियमित अनुगमन गर्दै, नयाँ रासायिनिक मल विक्रेता नियुक्त गर्दा कृषि सहकारीहरुलाई मात्र नियुक्त गरी **रासायनिक मलको समुचित वितरणको** व्यवस्था मिलाईनेछ। साथै, तरकारी खेतीमा बिषादीको बढ्दो प्रयोग कम गर्न बिषादीको प्रयोगबाट हुने नकारात्मक असर र बिषादीको सुरक्षित प्रयोग बारे जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्न IPM कृषक पाठशाला संचालन गरिने छ।

२७. पुष्पखेती, तरकारी, फलफूल र मुगदाल व्यवसायिक उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। आगामी २ वर्षभित्र धनगढीलाई फुलमा आत्मनिर्भर बनाउन पहल गरिनेछ।

२८. व्यावसायिक कृषि उपज उत्पादनको लागि आवश्यक सिंचाइको व्यवस्था गर्न अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ। साथै, ग्रामिण बस्तिहरुमा बिद्धुत लाईन विस्तार गरी कृषि पेशामा आवद्द कृषकहरुको सिचाई सुविधाका लागि सहुलियत दरको कृषि मिटर उपलब्ध गराउन सहजीकरण गरिनेछ।

२९. आलु, प्याज र लसुनमा उत्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ। साथै, आलु बीउ उत्पादन र भण्डारणमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।

३०. भूमिहिन तथा न्यून जग्गा जमिन भएका नगरबासीहरुलाई थोरै जमिनबाट पनि आय आर्जमा गर्न सकिने मौरीपालन, च्याउ खेती जस्ता नगदे व्यवसायमा प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

३१. कृषि उत्पादन वृद्धिको लागि कृषकलाई उन्नत प्रविधि सम्बन्धी तालीम प्रदान गर्ने, बेमौसमी तरकारी खेती कार्यक्रममा जोड दिने, कृषि बिमा कार्यक्रमलाई प्रवर्द्धन गर्ने जस्ता कृषि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याईनेछ।

३२. मुक्तिकमैया, एकल महिला तथा दलित, अल्पसंख्यक सिमान्तिकृत लगायतको जीवनस्तर सुधारका लागि मागका आधारमा आयआर्जनका कार्यक्रम छनौट गरी त्यस्ता कार्यक्रम संचालन गर्न अनुदान तथा समन्वयको व्यवस्था गरिनेछ।

३३. रैथाने बिउ र बाली संरक्षणको लागि रैथाने जातको पहिचान गरी सुचिकृत गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ।

३४. कृषि बजार संरचनाहरु लाई व्यवस्थित गर्दै प्रभावाकारी रुपमा संचालनमा ल्याईने व्यवस्था मिलाईनेछ। साथै, नगरबासीलाई सर्वसुलभ ढंगबाट तरकारी तथा फलफुलको आपुर्ति गर्ने व्यवस्था मिलाउनका लागि उपयुक्त स्थानहरुमा शीत भण्डारसहितको आधुनिक तरकारी बजारको स्थापना गरिनेछ। साथै, कृषि उपज केन्द्रहरुलाई व्यस्थित गरी संचालनमा ल्याईने छ।

पशुपंक्षी विकास कार्यनीति:

३५. सामुदायिक पशुहरुको उपचार तथा भ्याक्सिनेशन गर्ने कार्य लाई निरन्तरता दिईने छ। सामुदायिक कुकुरहरुको व्यवस्थापनको लागि जन्म नियन्त्रण तथा रेविज रोगको प्रभाव न्यूनिकरण गर्ने कार्य संचालन गरिने छ। साथै, **सामुदायिक चौपायाहरुको व्यवस्थापन साझेदार निकायहरुसँगको सहकार्यमा** गरिने छ।

३६. कृषकहरुलाई पशुपंक्षीको अप्रत्याशित क्षति न्यूनीकरण गर्न "**पशुपंक्षी बिमा कार्यक्रम**" लाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिने छ। पशु सेवा शाखाबाट संचालन हुने अनुदानका कार्यक्रमहरुमा अनिवार्य बिमाको नीति लिइनेछ। साथै, पशुपंक्षी पालन सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ।

३७. पशुपन्छीजन्य पदार्थको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न **पशु नश्लसुधार कार्यक्रम**लाई प्राथमिकता दिईने छ र सो का लागि कृत्रिम गर्भाधान कार्यको निरन्तरता, क्षेत्र विस्तार, प्राविधिक दक्षतामा वृद्धि र आवश्यक उपकरण उपलब्ध गराईनेछ।

३८. ग्रामिण क्षेत्रमा विपन्नताका आधारमा दलित, महिला, जनजाति, एकल महिला, अपाङ्गता भएका तथा विपन्न वर्गलाई आयआर्जनका लागि पशु सेवामा आयमूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

३९. दुध, मासु र अण्डामा आत्मनिर्भर हुन पशुपंछी व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईने छ। साथै, माछापालन क्षेत्रको विस्तार तथा विद्यमान तालतलैयाको बहुउपयोगी प्रयोग गरी नगरलाई माछामा आत्मनिर्भर बनाउने नीति लगिनेछ।

४०. पशुपंक्षी उपचारमा कृषकहरुको पहुँच बढाउन आवश्यकताका आधारमा पशु सेवा प्राविधिकको व्यवस्था गरी पशुपंक्षी उपचार सेवालाई विस्तार गर्दै लगिने छ।

पर्यटन विकास कार्यनीति :

४१. धनगढी उप-महानगरभित्र रहेका मन्दिर, गुम्बा, देउधान, घुयियाँ, विहार आदि धार्मिक तथा सांस्कृतिक स्थलहरुमा हुने दैनिक सांस्कृतिक तथा पर्यटकिय गतिविधिलाई स्थानीय रोजगारीसँग आवद्ध गर्दै लगिनेछ।

४२. वडा नं. ३ को सामुदायिक वन क्षेत्र देखि शिवपुरीधाम, जखोर ताल हुँदै वेहडाबाबा सम्म विभिन्न मठ मन्दिर जोड्दै सांस्कृतिक तथा पर्यटकिय साईकल ट्र्याक निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ। साथै, बेहडाबाबा, शिवपुरी धाम, बेलापुरी धाम, जाखोर ताल, नेतुवा ताल, चौफेरी ताल लगायतलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकशित गर्दै लगिनेछ।

४३. पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि घर आवास (होमस्टे) नीतिलाई प्रोत्साहन गरिने छ। भादा होमस्टेलाई थप प्रवर्द्धन गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुको आकर्षक गन्तव्यका रुपमा विकास गरिनेछ। जुगेडा गाउँलाई रानाथारु होमस्टेको रुपमा विकसित गर्दै लगिनेछ। साथै, होमस्टे संचालनका लागि स्थानीय बासिन्दालाई परम्परागत खानपिन, रहनशैली, संस्कृति, पर्यटन सूचना र मौलिकता प्रवर्द्धन जस्ता पर्यटकीय कार्यक्रमहरु बारे अभिमुखीकरण तालिम संचालन गरिनेछ।

४४. नँगरको सौन्दर्यता अभिवृद्धि गर्नका लागि मुख्य मुख्य चोकहरुमा सुन्दर सुदूरपश्चिमको पहिचान झल्किने गरी वाल पेंटिग को व्यस्था गरिनेछ। साथै, पर्यटन प्रवर्धनका लागि सडक महत्सोव संचालन गरिनेछ।

४५. धनगढी विमानस्थलको स्तरोन्नतिको लागि संघ तथा प्रदेश सरकार सँग आवश्यक पहल गरिनेछ।

४६. "**हाम्रो परम्परा, हाम्रो संस्कृति : संरक्षण र प्रवर्द्धन हाम्रो साझा जिम्मेवारी**" नाराका साथ नगरभित्रका सबै समुदायको पहिचान संरक्षण गर्ने नीति लिईनेछ। साथै, रानाथारु संग्रहालय निर्माण कार्यलाई यसै आर्थिक वर्ष भित्र सम्पन्न गरिने छ भने वडा नं ७ मा रहेको थारु संग्राहलयलाई संचालनमा ल्याईनेछ।

४७. धनगढी उप-महानगरपालिकाको नेपाल भारत सीमा क्षेत्रमा रहेको गौरीफन्टा नाकामा पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय मौलिकतामा आधारित स्वागतद्वार निर्माण गर्न संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ।

४८. स्थानीय समुदाय, निजी क्षेत्र, सुरक्षा निकाय, यातायात व्यवसायीसँग सहकार्य गरी आर्थिक तथा पर्यटन क्षेत्रमा योगदान दिने निश्चित क्षेत्रहरु रातको समयमा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक नीतिगत तथा पूर्वाधारको व्यवस्था मिलाइनेछ।

उद्योग, वाणिज्य तथा रोजगार प्रबर्द्धन कार्यनीति:

४९. उद्यमीहरुलाई स्थानीयस्तरमै दर्ता गरी संचालन गर्न उद्योग दर्ता तथा संचालन सम्बन्धी कानून निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। साथै, धनगढी उप महानगरपालिकालाई औद्योगिक नगरीको रुपमा विकास गर्न ठुला उद्योगहरुलाई नगरबाट उपलब्ध हुने सेवासुविधा र राजश्वमा विशेष सहुलियत दिने व्यवस्था मिलाईनेछ।

५०. धनगढी सिटी हल, फूलबारी कोल्ड स्टोर, जडीबुटी प्रशोधन केन्द्र, कनरी पार्क, चिल्ड्रेन पार्क जस्ता रणनीतिक संरचनाहरुलाई सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणा अनुसार संचालनमा ल्याइने छ ।

५१. विदेशमा निर्यात हुने उत्पादित वस्तुमा स्थानीय करमा छुट दिदै निर्यातयोग्य उत्पादनमा जोड दिइनेछ। साथै, स्थानीय रोजगारी सिर्जना र स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्यम र उद्योगलाई प्रोत्साहन गरिने छ।

५२. बैदेशिक रोजगारी बाट फिर्ता आएका श्रमिकहरुको सीप पहिचान गरी स्वरोजगारमूलक कार्यमा संलग्न गराउन पहल गरिनेछ। साथै, श्रम सम्बन्धलाई प्राथमिकता दिदै सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण, कृषि, व्यवसायिक उद्योग, वित्तिय क्षेत्रबाट रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ।

५३. नगरक्षेत्र भित्र कालोबजारी, एकाधिकार, कृत्रिम अभाव सिर्जना गर्ने व्यवसायीलाई कानूनी दायरामा ल्याउन बजार अनुगमनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

५४. घरेलु तथा साना उद्योग र लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई प्रबर्द्धन गर्दै कानून बमोजिम घरेलु तथा साना उद्योगहरुको दर्ता एवम् नविकरण स्थानीय तहबाटै गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ। साथै, लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई सबै वडामा क्रमिक रुपमा विस्तार गर्ने र प्रत्येक वर्ष एक सय जना नयाँ उद्यमी सिर्जना गर्ने नीति लिईनेछ ।

५५. लघु उद्यम कार्यक्रम अन्तर्गत सीप हासिल गरी उद्यमी बनेका व्यक्तीहरुको उत्पादनलाई बजारीकरणमा सहयोग पुग्ने गरी निजहरुको उत्पादन विक्री गर्न **"एक निःशुल्क विक्री कक्ष"** को व्यवस्था गरिने छ।

५६. रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत भएका १४७९ जना बेरोजगारहरु लाई प्राथगिकताको आधारमा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजनाहरुमा संलग्न गराई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूती गराइनेछ।

५७. गरिब, बिपन्न तथा रोजगारी गुमेका व्यक्तिहरु लाई सूचिकृत गरी विशेष प्राथमिकतामा राखिनेछ।

५८. संघ तथा प्रदेशले ल्याएको रोजगारमूलक कार्यक्रममा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ। साथै,आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय र निजी सहकारी तथा गैर सहकारी क्षेत्र सँग समन्वय र सहकार्यमा जोड दिइनेछ।

५९. रोजगार सेवा केन्द्रलाई थप सुदृढिकरण गरी श्रम सूचना बैंकको रुपमा स्थापित गरिनेछ। साथै, नगर स्तरिय नियमित विकास निर्माणका योजनाहरुमा आवश्यक श्रमिकहरुको आपूर्तिका लागि रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

६०. रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचिकृत बेरोजगारहरु मध्ये २०० जनालाई कार्यस्थलमा आधारित ५० दिनको सिपमुलक तालिम संचालन गरिने छ । साथै, यूवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना र कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनाहरु मार्फत आगामी आ.व. मा थप ३०० जनालाई १०० दिनको रोजगारी प्रदान गरिने छ ।

सहकारी विकास तथा गरिबी निवारण कार्यनीति:

६१. सहकारीहरुलाई उत्पादनशील बनाउदै गरिबी निवारण गर्ने उद्देश्यले सबै प्रकारका सहकारीहरुलाई उत्पादन तथा स्वरोजगारका कार्यक्रम संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

६२. अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्न महिला, दैनिक ज्यालादारीमा कार्य गर्ने मजदूरहरुलाई सहकारीमा आबद्ध गराउन विशेष कार्यक्रमको व्यबस्था गरिनेछ । तरकारी, फलफूल, घरेलु खाद्य उद्योग, सरसफाई, क्याफे रेष्टुरेण्ट, मनोरञ्जन, प्राविधिक, पेशागत शिल्पी, निर्माण, स्वास्थ्य क्षेत्र समेतमा आधारित उपभोक्ता, श्रमिक र उत्पादक सहकारी संस्था प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।

६३. नयाँ गठन भएका र निष्क्रिय सहकारीको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहकारी संस्थालाई आवश्यक तालिम दिईनेछ । साथै, सहकारी संस्थाको कारोबारलाई डिजिटल (Digital) प्रविधिमा रुपान्तरण गर्न निःशुल्क तालिम उपलब्ध गराइने छ ।

६४. पुँजीको अभावमा निष्क्रिय रहेका सहकारी संस्थाहरुलाई भौगोलिक कार्यक्षेत्र र प्रकृतिका आधारमा एकिकरण गरी सक्रिय गराउन तर्फ पहल गरिनेछ । साथै, सहकारी संस्थाको व्यवसायिक कारोबारलाई पारदर्शी बनाउन सहकारी अनुगमन कार्यमा तिव्रता दिइनेछ ।

६५. नगरक्षेत्र भित्र रहेका सबै सहकारी संस्थाहरुको व्यवसायिक कारोबारलाई स्थानीय तहमा दर्ता तथा नविकरण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । साथै, कृषि, पशु सेवा, महिला विकास र स्वास्थ्य शाखाबाट गठन भएका समूहहरुलाई वित्तिय साक्षरता तथा सहकारी सचेतना सम्बन्धी अभिमुखिकरण गरी सहकारीमा आवद्ध गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

६६. सहकारीका सदस्यहरुलाई सहकारी सम्बन्धी ज्ञान तथा क्षमता विकासका लागि सहकारी संस्थाहरुसँग अन्तरक्रिया तथा अवलोकन कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न लागत सहभागीतामा अवलोकन तथा अध्ययन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

६७. नगरवासीहरुलाई सहज र सरलरुपमा आर्थिक कारोबार संचालनको लागि बैक तथा वित्तिय संस्थाहरुसँग सहकार्य गरी टोल, छिमेकमा नै बैकिङ सेवा पुर्याउन बैक तथा वित्तिय संस्थाहरुसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

ख) सामाजिक विकास तथा समाजकल्याण नीति

सबै नगरबासीको आधारभुत स्वास्थ्य र शिक्षा माथि सरल, सहज एवम् गुणस्तरीय पहुँच स्थापित गर्न सार्वजनिक, नीजि, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय जगतसँग समन्वय, सहकार्य र साझेदारी गर्दै धनगढीलाई **"स्वस्थ नगर : शिक्षित नगर"** का रुपमा विकसित गर्ने,

लैङ्गिक हिंसामा परेका, अति विपन्न, असहाय, महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, एकल महिला, बालबालिका, किशोर किशोरी, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा सामाजिक रुपले वञ्चितिकरण, बहिस्करणमा परेकाहरुलाई सहायता, संरक्षण, उद्धार गरी मुलप्रवाहिकरण गर्ने नीति नगरको मुख्य सामाजिक विकास नीतिको रुपमा रहनेछ ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद विकास कार्यनीति:

६८. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नगरस्तरीय विद्यमान ऐन, कानून समयानुकुल परिमार्जन गरिनेछ । साथै, सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तरमा सुधार गरी निजी शैक्षिक संस्थाहरुले विद्यार्थीबाट उठाउँदै आएको शुल्कमा वस्तुगत नियमन गरी मापदण्ड तोकिनेछ ।

६९. विद्यालयस्तरमा सञ्चालन हुने कार्यक्रम कार्यान्वयनमा एकरुपता कायम गर्न **"वार्षिक शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि"** तयार गरी लागु गरिनेछ ।

७०. कुलत संस्कार बाट जोगाउन विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था परिसर नजिक मादक पदार्थ, चुरोट तथा सूर्तिजन्य पदार्थको बिक्रि वितरणमा रोक लगाउँदै विधालय पोशाकमा रहेका विधार्थीहरुलाई उक्त पदार्थ बिक्रि वितरण रोक लगाईनेछ ।

७१. विद्यालयस्तरका समसामयिक समस्याहरुको समाधान तथा प्रधानाध्यापकहरुको नेतृत्व विकासका लागि मासिक प्रधानाध्यापक बैठक तथा शैक्षिक अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७२. आगामी वर्षबाट राष्ट्रिय स्तरको म्याराथन प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।

७३. नगरस्तरीय शैक्षिक तथ्याङ्कलाई व्यवस्थित गर्न विद्यालयका प्रधानाध्यापक, शिक्षक, कर्मचारी र नगरपालिकाका कर्मचारीहरुको क्षमता विकास गरिनेछ ।

७४. विद्यालयस्तरको लेखा प्रणालीलाई चुस्त, दुरुस्त व्यवस्थित एवम् पारदर्शी रुपमा सञ्चालन गर्न म्यानुयल लेखा प्रणालीलाई प्रतिस्थापन गरेर क्रमसः प्रविधि मैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।

७५. आधारभूत तह कक्षा १-८ सम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । फोहरमैला व्यवस्थापन, विपद व्यवस्थापन, स्थानीय कला, संस्कृति, भाषा-जस्ता विषयलाई स्थानीय भाषाको पाठ्यक्रममा समावेश गर्न जोड दिईने छ ।

७६. राष्ट्रिय आविष्कार केन्द्र तथा स्थानीय स्तरमा रहेका नवप्रवर्द्धनशील संस्थाहरुको सहकार्यमा नगरक्षेत्र भित्र रहेका प्रतिभाहरुको खोज, पहिचान एवम् विकास गरी त्यस्ता प्रतिभाहरुलाई प्रस्फुटन गर्ने कार्यमा आवश्यक सहकार्य गर्ने नीति लिईनेछ ।

७७. युवा तथा खेलकुदलाई प्रवर्द्धन गर्न 'एक वडा एक खेलमैदान' निर्माण गरिनेछ । साथै, नगरस्तरमा सञ्चालन हुने तथा यस नगरको प्रतिनिधित्व हुने गरी सहभागिता जनाईने सबै प्रकारका खेलकुद कार्यक्रमहरुलाई व्यवस्थित रुपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न **"नगर खेलकुद विकास समिति"** लाई थप व्यवस्थित गर्दै लागिनेछ । साथै, राष्ट्रिय/ अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा नगरको गौरव अभिवृद्धि गर्ने खेलाडीलाई नगरले उचित सम्मान गर्ने व्यस्था गरिनेछ ।

७८. पाठ्यक्रममा आधारित क्रियाकलाप तथा अतिरिक्त क्रियाकलापको माध्यमबाट बालबालिकाको अन्तरनिहित प्रतिभा प्रष्फुटनको अवसर प्रदान गरी सर्वाङ्गीण विकासमा टेवा पुऱ्याउन अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलपाहरु सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

७९. बालविकास शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी, विद्यालय सहयोगी र सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका सहजकर्ताहरुलाई नेपाल सरकारले तोकेको न्युनतम् मासिक पारिश्रमिकमा संघीय सरकारबाट उपलब्ध गराईएको रकममा अपुग हुने रकम उप-महानगरपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट यस आर्थिक बर्षमा पनि उपलब्ध गराईनेछ ।

८०. विगत शैक्षिक वर्षहरुमा विद्यालयले नियुक्त गरेर शिक्षण सहयोग अनुदान प्राप्त नगर शिक्षकलाई **नगर शिक्षक व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७८** बमोजिम सेवा सुविधा पुनरावलोकन गरिनेछ।

८१. नगरपालिकाभित्रका कम्तिमा तीनवटा विद्यालयलाई नगरपालिकास्तरबाट नमुना विद्यालयका रुपमा विकास गर्न **"नगर प्रमुख शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम"** सञ्चालन गरिनेछ।

८२. आमाको माया छात्रावासमा बसोबास गर्ने छात्राछात्रहरु, पशुपति शिक्षा मन्दिर अध्ययनरत विद्यार्थीहरु, सडक बालबालिकाको शिक्षामा काम गर्ने संस्थाहरुलाई सहयोगका लागि अनुदान उपलब्ध गराईनेछ।

८३. विद्यालयले सञ्चालन गरेको आवास वा विद्यालय बाहिर डेरा गरिबस्नु पर्ने अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरुलाई आवासिय छात्रवृति, अन्य अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरु, आधारभूत तहका सबै छात्रा, आधारभूत तहका सबै दलित छात्र, मुक्त कम्लहरी र विपन्न लक्षित समूहका विद्यार्थीहरुलाई अध्ययनरत विद्यालयहरुबाटै गैरआवासिय छात्रवृति उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ।

८४. आधारभूत तहका सबै विद्यालयहरुलाई प्रति विद्यालय एक प्रोजेक्टर उपलब्ध गराई विद्यालयको शिक्षण सिकाइलाई डिजिटाइज्ड गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

८५. शिक्षक, प्रधानाध्यापक, विद्यालय कर्मचारी तथा शिक्षासम्बद्ध कर्मचारी एवम् पदाधिकारीहरुको क्षमता विकासका लागि प्रविधिमा आधारित तालिम, स्थलगत शैक्षिक भ्रमण, कार्यशाला, अनुभव आदानप्रदान कार्यक्रम, रोष्टर समूह गठन तथा परिचालन लगायतका नियमित कार्यक्रमहरुको सञ्चालन गरिनेछ।

८६. धनगढी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ। साथै, आगामी दिनमा त्यस धनगढी पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटलाई आत्मनिर्भर बनाउदै लगिनेछ ।

८७. वस्तुनिष्ठ मूल्याङ्कनका विधिहरुको आधारमा विद्यालय तथा नगरस्तरीय परीक्षाहरु व्यवस्थित गरिनेछन्।

८८. **"सामुदायिक सिकाइ केन्द्र"** मार्फत साक्षर महिला समूह गठनका माध्यमबाट आयआर्जनका कार्यक्रम संचालन गरी निरन्तर शिक्षा मार्फत जीवनस्तर वृद्धि गर्न पहल गरिनेछ।

८९. सामुदायिक विद्यालयका कक्षा एक देखि बाह्रमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई नि:शुल्क पाठ्यपुस्तकको व्यवस्था गरिनेछ। साथै, सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाई नि:शुल्क सेनिटरी प्याड उपलब्ध गराईनेछ।

९०. शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि नगर शिक्षा समितिको निर्णय अनुसार समसामयिक शैक्षिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

जनस्वास्थ्य विकास कार्यनीति:

९१. **"स्वस्थ उपमहानगर, सम्वृद्ध जनता : गुणस्तरीय जनस्वास्थ्य सेवा हाम्रो प्रतिवद्धता"** नारालाई आत्मसाथ गर्दै आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई थप प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय बनाउन स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार, औषधी, उपकरण लगायतका अन्य स्रोतसाधनमा अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ।

९२. सम्पूर्ण वडामा मासिक रुपमा **'बिशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक'** संचालन गरि 'Doctors to Home' कार्यक्रम मार्फत बिशेषज्ञ सेवालाई नागरिकको घरदैलोसम्म पुर्याईनेछ।

९३. विद्यालयस्तरमा अध्यनरत बालबालिकाहरुको 'Psychosomatic Screening' गर्ने कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याईनेछ।

९४. वडास्तरमा निर्माण भएका स्वास्थ केन्द्रलाई भूगोल, जनसंख्या र अवस्थितिका आधारमा कल्स्टर अनुसार वर्गीकरण गरी सुविधा सम्पन्न स्वास्थ्य केन्द्रका रुपमा विकशित गरिनेछ।

९५. **'No More Home Deliveries'** कार्यक्रम मार्फत नगरक्षेत्रलाई शत प्रतिशत संस्थागत सुत्केरी भएको सुनिश्चितता गरिनेछ। साथै, ANC र PNC जाँच कार्यक्रमलाई बढावा दिनुका साथै बर्थिङ सेन्टर विस्तार, स्वास्थ्यकर्मीको दक्षता/ क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गर्दै लगिनेछ।

९६. शारीरिक, मानसिक र संवेगात्मक स्वास्थ्य प्रबर्द्धन लागि प्रत्येक वडाका सार्वजनिक स्थलहरुमा **'नगर योग-ध्यान कार्यक्रम'** संचालन गरिनेछ।

९७. धनगढी उप-महानगरपालिका अन्तर्गत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाले गरेको कार्यको कदर गर्दै हाल पाइरहेको सेवा सुविधालाई समयानुकुल पुनरावलोकन गरी सेवालाई थप प्रोत्साहित गर्दै लगिनेछ।

९८. धनगढी उप-महानगरपालिका क्षेत्र भित्र संचालन भैरहेको कोभिड स्वाब संकलन केन्द्रलाई **"Health Hub"** को रुपमा विकास गरी नि:शुल्क रुपमा क्षयरोगका लागि खकार परिक्षण, औलो परीक्षण, सुगर जाँच, मृगौला बचाऔं अन्तर्गत पिसाबमा प्रोटिन जाँच, रक्तजाँच, सिकल सेल परिक्षण जस्ता सेवालाई विस्तार गर्दै लगिनेछ। साथै, बेली स्वास्थ्य केन्द्रमा रहेको अक्सिजन प्लान्टलाई संचालनमा ल्याईनेछ।

९९. अर्टिजम रोग लागेका बालबालिकाहरुको लागि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१००. उपमहानगरपालिकालाई पूर्णखोप दिगोपना तथा सुनिश्चितता कायम गरिनेछ, यसका साथै नियमित खोप कार्यक्रम मार्फत कोभिड खोपलाई निरन्तर संचालन गरिनेछ।

१०१. उपमहानगरपालिका भित्र संचालनमा रहेका निजी स्वास्थ्य संस्था, औषधी पसल लगायतका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई पालिकामा दर्ता एवम् नवीकरण गर्ने प्रकियालाई अनिवार्य गरिनेछ। साथै, उप-महानगरपालिकाले संचालन गर्ने विशेषज्ञ वंडा स्वास्थ्य क्लिनिकमा निजी संस्थाले नि:शुल्क सेवा उपलब्ध गराए बापत दर्ता/नवीकरणमा लाग्ने शुल्कमा सहुलियत दिईनेछ।

१०२. **'उत्कृष्ट स्वास्थ्यकर्मी, सम्मानित संस्था'** कार्यक्रम मार्फत उप-महानगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरुको कार्यप्रगति, नविनतम पद्दति लगायतका सुचकहरुलाई मापदण्ड बनाई बार्षिक रुपमा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

१०३. उपमहानगरपालिकाका भित्र संचालन भइरहेको सफल कार्यक्रम 'ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम' लाई निरन्तरता दिइनेछ।

१०४. 'तपाइको स्वास्थ्य हाम्रो सरोकार' अन्तर्गत उप-महानगरबासीको स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने दैनिक उपभोग्य बस्तुहरुको आपूर्ति बिक्रि वितरण तथा गुणस्तरको उचित प्रत्याभूति दिने नीति ल्याइनेछ।

१०५. HIV/AIDS, Hepatitis जस्ता सरुवा रोगहरुलाई नियन्त्रणका लागी लागु पदार्थ दुर्व्यसनी, जंकफुड जस्तै चाउचाउ, बिस्कुट आदिको सेवनबाट स्वास्थ्यमा पर्ने नकारात्मक असर र यसले उत्पन्न गर्ने फोहोरमैला प्रदूषण बारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्नका लागि सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा प्रत्येक महिना स्वास्थ्यकर्मीले स्वास्थ्य शिक्षा कक्षा संचालन गर्ने नीति ल्याइनेछ।

१०६. **'एक वडा एक एम्बुलेन्स'** कार्यक्रम अन्तर्गत एम्बुलेन्स सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउनुका साथै गर्भवती, सुत्केरी, जेष्ठ नागरिकहरुका लागि पालिका भित्र नि:शुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिनेछ।

१०७. स्वास्थ्य बिमालाइ थप प्रभावकारी बनाउनका लागि गरीब, असहाय, बिपन्न परिवार, नियमित र समयमै राजश्व बुझाउने व्यक्तिहरुको प्रिमियममा सहुलियत गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१०८. बिपन्न नागरिक औसधि उपचार कोषका लागि बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ।

१०९. लागु पदार्थ दुर्व्यसन न्यूनीकरणका लागि समुदायस्तरमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्न **नार्कोन नेपाल** लगायत दुर्व्यसनको क्षेत्रमा कार्य गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी संघ सस्थाहरुसँग सहकार्य गरिनेछ।

११०. हरेक महिना प्रत्येक वडामा **निःशुल्क दन्त स्वास्थ्य परिक्षण शिविर** संचालन गरिनेछ।

१११. बृहत पोषण प्याकेज कार्यक्रम मार्फत धनगढी उपमहानगरपालिका लाई सुपोषित पालिका बनाईनेछ।

११२. आयुर्बेद तथा बैकल्पिक चिकित्सालाई बिस्तार गर्दै लगिनेछ साथै स्थानिय स्तरमा उपलब्ध हुने औषधोपयोगी जडिबुटीको पहिचान र प्रयोगबारे कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

ज्येष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, किशोर किशोरी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा लोककल्याण कार्यनीति:

११३. ज्येष्ठ नागरिकहरुको सक्रिय र सम्मानपूर्वक जीवनयापनका लागि दिवा सेवा केन्द्र संचालन गर्ने र उनीहरुमा रहेको ज्ञान,अनुभव युवापुस्तामा हस्तान्तरण हुने क्रियाकलाप संचालन गर्दै यसै आ.व. मा सयजना ज्येष्ठ नागरिकलाई मुक्तिनाथ दर्शन अवलोकन भ्रमणमा लगिनेछ।

११४. सामाजिक सूरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीलाई घरदैलो सम्मै पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ।

११५. प्रत्येक टोलमा निगरानी समूह सहितका महिला विकास समितिहरु गठन एवम् बिस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै त्यस्ता समिति र संस्थाहरुको सामाजिक सशक्तिकरण र व्यावसायिक क्षमता विकासमा जोड दिईनेछ।

११६. लैंगिक हिंसामा परेकाहरुलाई पुनर्स्थापना केन्द्रमा अस्थायी रुपमा आश्रय दिई उनीहरुको क्षमता विकास गरी स्वरोजगारमूलक कार्यमा सहभागी गराउने एवम् परिवारसँग पुनर्मिलन गराउनका लागि सरकारी तथा गैर-सरकारी संघसस्थाहरुसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

११७. लैंगिक संवेदनशीलता विकासका लागि **मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन कार्यक्रमहरु** संचालन गरिनेछ। साथै, लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ।

११८. **'उप-प्रमुख महिला उद्यमी सम्मान'** कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ।

११९. सामाजिक बिकृतिहरु, कुप्रथाहरू न्यूनीकरणका लागि सचेतीकरण कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिदै सकारात्मक सामाजिक अगुवा निर्माण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। साथै, घरेलु हिंसा न्युनीकरण गर्न निगरानी समूह, आमा समूह, टोल विकास समितिहरु परिचालन गर्ने नीति लिईनेछ।

१२०. हिंसामा परेका महिलाहरुको अल्पकालीन आश्रयस्थलका रुपमा संचालित **सेफ हाउसको** सेवा प्रबर्द्धन गर्न सरकारी र गैर सरकारी सस्थाहरुसँग निरन्तर समन्वय गरिनेछ र यसका लागि बजेटको सुनिश्चितता गरी लैंगिक हिंसा निवारण कोष परिचालनमा जोड दिईनेछ।

१२१. अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकहरुको प्रत्येक वडामा संजाल निर्माण गरी नियमित शसक्तिकरण, सहजीकरण र परिचालनमा जोड दिईनेछ।

१२२. लक्षित वर्गका महिलाहरुको सशक्तिकरण एवम् मुलप्रवाहीकरणका लागि महिला विकास कार्यक्रम मार्फत लैंगिक समानता, नेतृत्व विकास, सामाजिक न्याय, प्रजनन स्वास्थ्य, जीवन उपयोगी शिक्षाजस्ता सक्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१२३. बालमैत्री, अपांगता मैत्री, ज्येष्ठनागरिकमैत्री पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिईनेछ। साथै, पूर्ण असक्त असहाय व्यक्तिको लागि घरमै गएर अपांगता परिचय पत्र वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१२४. विपदमा परेका बालबालिकाको संरक्षण र शिक्षाको व्यवस्था गर्ने र आर्थिक अवस्था कमजोर भएका बालबालिकाका अभिभावकको व्यवसायिक क्षमता विकास गरी आर्थिक मूलप्रवाहिकरण गरिनेछ।

१२५. कुष्ठरोगी, HIV एड्सबाट संक्रमित भएका व्यक्तिहरुलाई सीपमुलक तालीम मार्फत क्षमता अभिवृद्धि गर्दै सामाजिक दृष्टिकोणमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन विभिन्न सचेतनाका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१२६. पारिवारिक संरक्षणबाट वञ्चित बालबालिकाहरुको संरक्षण गर्ने क्षेत्रमा कार्यरत संघ-संस्थालाई प्रोत्साहन गरिनेछ। साथै, बालश्रम मुक्त नगर निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाईनेछ।

कला, भाषा, साहित्य, संस्कृति प्रवर्द्धन कार्यनीति

१२७. नगर क्षेत्र भित्रका ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पुरातात्विक महत्वका क्षेत्रहरुको खोज, अन्वेषण, संरक्षण तथा विकासमा जोड दिने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ। साथै, नगरको इतिहास, कला, साहित्य, भाषा, संस्कृति, मौलिक परम्परा जस्ता क्षेत्रमा खोज तथा अन्वेषण गर्ने कार्यमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने संघसंस्था, संचारकर्मी, प्रबुद्ध वर्गलाई नगरपालिकाले उचित सम्मान गर्ने नीति अवलम्बन गर्नेछ।

१२८. नगरको विकास एवम् गौरव अभिवृद्धिको लागि योगदान पुर्याउने गर्ने व्यक्ति/संघसंस्थाहरुलाई नगर स्थापनाको दिन हरेक बर्षको असोज एक गते **धनगढी रत्नले** विभूषित गरिनेछ।

१२९. बहुल संस्कृति एवम् सम्पदाहरुको संरक्षण, मौलिक संस्कृतिको जगेर्ना, सांस्कृतिक पर्यटन प्रवर्द्धन र सबै समुदायको धार्मिक, भाषिक संचार एवम् सांस्कृतिक मूल्य मान्यताको अभिवृद्धि गर्दै लगिने छ। थारु तथा राना थारुमा प्रचलनमा रहेका गुरुवा, भलमन्सा, बडघर प्रथा, भुईया, देउथान लगायत संस्कृतिको उचित संरक्षण एवम् प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१३०. आ.व. २०७५/०७६ देखि शुरु भएको किशोर बम विकास पत्रकारिता पुरस्कारलाई निरन्तरता दिईनेछ। नेपाल पत्रकार महासंघ सहित संचारकर्मीको क्षमता अभिवृद्धिमा जोड दिईनेछ।

सामुदायिक विकास, खानेपानी तथा सरसफाई कार्यनीति:

१३१. नगरपालिका क्षेत्रमा सामाजिक विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरुलाई अनिवार्य रुपमा सूचिकृत गरी एकिकृत प्रणालीद्धारा कार्यक्रम संचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ। त्यस्ता संस्थाका कार्यक्रम तथा बजेटलाई नगरपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम भित्र समेटिने व्यवस्था मिलाइने छ। साथै, त्यस्ता संस्थाहरुका कार्यको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी कार्यक्रम प्रभावकारिताको सुनिश्चितता गरिनेछ।

१३२. मानवता, सामाजिक न्याय, शान्ति तथा सद्भावको शहर निर्माण गर्न मानव विकासमा क्रियाशिल संघसंस्थाहरुलाई सहकार्य गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१३३. नगरको सरसफाई तथा सौन्दर्यता अभिवृद्धिको लागि उद्योग वाणीज्य संघ, होटेल व्यवसायी, विभिन्न वस्तुगत व्यवसायी संघसँगको सहकार्यमा 'एक पसल एक डस्टविन' राख्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ।

१३४. उपमहानगरभित्र खानेपानी वितरण प्रणालीलाई सुदृढ गरी नगरबासीलाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराईनेछ।

१३५. फोहरलाई स्रोतमै वर्गीकरण गरी संकलन र अन्तिम व्यवस्थापन गरिनेछ। जैविक फोहरबाट घरमै कम्पोस्ट मल बनाउन प्रेरित गर्दै प्लास्टिकजन्य पदार्थको प्रयोगलाई निरुत्साहीत गरिनेछ। साथै, नगर भित्रको फोहर प्रशोधन केन्द्रका लागि क्षेत्रीय शहरी विकास आयोजनाको सहयोगमा उक्त प्रशोधन केन्द्रको निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाईने छ।

१३६. फोहोरमैला व्यवस्थापनको क्षेत्रमा उल्लेख्य काम गर्ने व्यक्ति/संघ संस्थालाई नगरले उचित सम्मान गर्नेछ ।

१३७. सार्वजनिक निजि साझेदारीको माध्यमबाट मुख्य शहरी क्षेत्रभित्रका खाली जग्गाहरु लिजमा लिई त्यस्ता ठाउँमा हरियाली पार्किङ, क्याफे सहितको सार्वजनिक शौचालय निर्माण कार्यलाई जोड दिईनेछ। साथै, सरसफाई सबन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ।

ग) शहरी विकास, भूउपयोग तथा पूर्वाधार विकास

'हाम्रो धनगढी हामि बनाउछौं' भन्ने महाअभियानका साथ सम्पूर्ण धनगढीबासीलाई समेट्दै धनगढीलाई भौतिक पूर्वाधारको हिसाबले दिगो, सुरक्षित, सहिष्णु, व्यवस्थित र समुन्नत नगरीका रुपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ।

शहरी पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्थापन कार्यनीति:

१३८. क्रमागत योजनालाई प्रथम प्राथमिकता राखी कार्यान्वयनमा लगिनेछ।

१३९. नगर क्षेत्र भित्रका सडक लगायतका पूर्वाधारहरुको नियमित रुपमा मर्मत-सम्भार तथा स्तरोन्नतिका लागि **मर्मत सम्भार इकाई**को गठन गरि पूर्वाधार एम्बुलेन्स संचालन गरिनेछ।

१४०. धनगढी उपमहानगरपालिकाको दक्षिण गेट सँगैको भवन भत्काई नगर विकास कोषको ऋण सहयोगमा सुविधा सम्पन्न बहुउद्देश्यीय कम्प्लेक्स निर्माण गरिनेछ। **'आपतकालीन सेवा संचालन केन्द्र'** व्यवस्थानको वडा नं. १ मा नगर विकासले उपलब्ध गराएको जग्गामा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ।

१४१. शहरी सडक निर्माण गर्दा पक्कि नाली निर्माणलाई प्रथम प्राथमिकतामा राखी फुटपाथ सहितको शहरी सडक निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१४२. नगर यातायात गुरुयोजना (Municipal Transport Master Plan-MTMP) बमोजिम प्राथमिकरण गरिएका सडकहरुको विस्तार एवम् स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ। साथै, रणनीतिक सडकहरुलाई 'Traffic Load' अनुसार Design गरी सम्भाव्यता हेरी Cycle Track/Green Belt सहितको सडक निर्माण गरिनेछ।

१४३. ग्रामिण क्षेत्रको विकासलाई उत्पादनमूलक र स्थानीय अर्थतन्त्रसँग जोड्न सार्वजनिक निजी साझेदारीका आधारमा पूर्वाधार विकास आयोजनाहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ।

१४४. उप-महानगरपालिका क्षेत्रभित्रका प्रमुख चोकहरुमा आधुनिक सिग्नलाईज्ड प्रणालीमा आधारित ट्राफिक लाईटहरु जडान गरी ट्राफिक व्यवस्थापनलाई थप सहज र व्यवस्थित बनाईनेछ।

१४५. कालोपत्रे सडक निर्माण कार्यलाई उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन गर्न नपाउने व्यस्था गरिनेछ। साथै, मेसिनरी ठूला औजार प्रयोग नहुने र लाभान्वित समूहको रोजगारी अभिवृद्धि हुने विकास निर्माणका आयोजनाहरु मात्र उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन गरिनेछ। यसरी उपभोक्ता समितिबाट संचालन गरिएका योजनाहरुमा जनसहभागिताको अनुपात ग्राभेल/माटो फिलिंग जस्ता कार्यमा कम्तिमा ७०:३० रहने , तटबन्धन, ब्लकमा ८०:२० र सिंचाई बोरिंग, नल्का गाड्ने, इट्टा वा ढुंगाबाट भवन/पर्खाल निर्माणमा जनसहभागिताको लागत साझेदारीको अनुपात न्यूनतम ९०:१० रहने गरी योजना निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ। साथै, कार्यक्रममा नपरेका योजनाहरुको लागि लागत साझेदारी कोषको व्यवस्था गरी उपभोक्ताको माग बमोजिम ६०:४० नगद लागत सहभागिताको आधारमा पूर्वाधार तर्फका योजना कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

१४६. शहरी यातायात व्यवस्थापन, हरियाली प्रबर्द्धन तथा खोलानाला लगायतका नदी किनारहरुमा तटबन्ध र सडक निर्माण (कोरिडर विकास) कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।

१४७. उप-महानगरपालिकाको धनगढी-फुलबारी सहित अन्य क्षेत्रमा नगर बस सेवा संचालन गर्नका लागि निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी विद्युतीय बस सेवा संचालनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ।

१४८. अपांगमैत्री, बालमैत्री भवन निर्माण र Child Care Center बनाउन आवश्यक पहल गरिनुका साथै शिशु स्तनपान कक्ष सहितको भवन निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१४९. १० लाख सम्मका वडास्तरीय योजनाहरुको सम्झौता, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन र भुक्तानीका लागि सिफारिस गर्ने व्यवस्था वडा कार्यालयबाटै मिलाईनेछ।

१५०. भौतिक पूर्वाधार अपुग भएका विद्यालयहरुमा विद्यालय भवन, शौचालय, खेलकुद मैदान लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१५१. राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत अधुरा रहेका विद्यालयहरुको भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न आवश्यक थप रकम व्यवस्था गरी भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ।

१५२. धनगढी ९ स्थित सवदाहस्थल क्षेत्रलाई श्रद्धान्जली पार्क (स्मृति वन) को रुपमा विकास गरिनेछ। साथै, शवदाहस्थलको संरक्षणको लागि सवदाहस्थल व्यवस्थापन समिति गठन गरी संचालनमा ल्याईनेछ।

१५३. LN चोकको Traffic Volume लाई व्यवस्थापन गर्न Main Road बाट त्रिनगर स्कुल र लक्ष्मी नारायण मन्दिर बीच ट्रयाक खोलि पक्कि सडक निर्माण गरिनेछ।

१५४. उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका अटोरिक्साहरुलाई व्यवस्थापन गरिनेछ।

१५५. नगरको स्वच्छता र उपमहानगरवासीको जनस्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी बिद्युतीय सवारी साधनको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।

१५६. नगर गौरवको आयोजनाका रुपमा रहेको फाप्ला क्रिकेट स्टेडियम निर्माण गर्न आवश्यक सहयोग तथा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ। धनगढीलाई क्रिकेटको शहरका रुपमा विकास गरिनेछ।

१५७. धनगढी उप-महानगरपालिकामा निर्माण हुने योजनाहरुको गुणस्तर चेकजाँच गर्नका लागि "**Engineering Lab**" लाई व्यवस्थित गरी कामको गुणस्तर कायम गरिनेछ।

१५८. रात्रिकालीन शहरी सौन्दर्य अभिवृद्धि गर्न नगरभित्रका मुख्य मुख्य सडकहरुमा आधुनिक सडकबत्ति जडान गर्न नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

बस्ती विकास, भू-उपयोग तथा भवन मापदण्ड कार्यनीति:

१५९. योजनाबद्ध बस्ती विकास कार्यक्रमलाई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ। साथै, विद्युत, ग्राबेल, खानेपानी जस्ता आधारभूत सेवा पुगेको बस्तिहरुलाई प्राथमिकता दिई थप विकास निर्माणका कार्यहरु संचालन गरिनेछ ।

१६०. घर/भवनको नक्सा पास गर्दा साइट प्लानमा उल्लेख भएको सडक अधिकार क्षेत्र (Right of Way) अनुसार बाउन्ड्री वाल सहितको नक्सा तथा ठुला व्यवसायिक भवनहरुमा अन्डरग्राउण्ड पार्किंग सहितको नक्सा पास गर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ।

१६१. विद्युतीय नक्सा पास प्रक्रिया (Electronic Building Permit System) लाई परिमार्जन गरी नक्सा पास गर्ने कायलाई निरन्तरता दिईनेछ। साथै, नक्शा पास गर्दा नेपाल सरकारद्वारा जारी गरिएको **भवन निर्माण संहिता-२०७७ (Revised Building Code -2077)** कार्यान्वयन गरिनेछ। कम्तिमा २ वटा बोट रोपेपछी मात्र दोस्रो चरणको अनुमति उपलब्ध गराईनेछ।

१६२. भुमिहिन दलित, सुकुम्वासी र अव्यवस्थित बसोवासको लगत संकलन भएका जग्गाको नाप नक्सा तथा प्रमाणीकरण गराई जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा दिने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१६३. एकिकृत भू-उपयोग नीति तयार गरी प्रत्येक वडामा "**भू-सेवा केन्द्र स्थापना**" गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ।

१६४. जग्गा विकास कार्यक्रम (Land Pooling System) संचालनका लागि क्षेत्रीय शहरी विकास आयोजना (RUDP) कार्यक्रमसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ।

१६५. धनगढी उप-महानगरपालिकामा भवन/घर नक्शा पास गर्न आउने घरधनीहरुका लागि MRT अन्तर्गतका भवन/घर को नमुना नक्शा (Drawing) तयार गरि 3D सहितको नक्शा सर्वशुलभ रुपमा उपलब्ध गराउने कार्यको सुरुवात गरिनेछ।

१६६. प्रत्येक वडा को "Local Area Plan" तयार गरी वडागत गुरुयोजना तयार गर्दै लगिनेछ।

१६७. भूमिको संरक्षण र संवर्द्धनका लागि भूमि खण्डीकरणमा रोक लगाउँदै कृषियोग्य जमिनको संरक्षण गरिने छ।

१६८. भूकम्प प्रतिरोधात्मक भवन निर्माण सम्बन्धि घरधनीहरुका लागि अभिमुखीकरण, डकर्मी तालिम, विकास निर्माण कार्यसँग आबद्ध संघ-संस्थाहरुसँग अन्तरक्रिया लगायत पुनर्ताजकी कार्यक्रम संचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ। साथै, भुक्तानी प्रकिया तथा योजनाको गुणस्तर अभिबृद्धि गर्न उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई अभिमुखीकरण तालिमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि विकास कार्यनीति:

१६९. सूचना सञ्चार र प्रविधिमा सबै नगरवासीहरुको पहुँच अभिवृद्धि गर्दै "Network Connectivity" लाई थप व्यवस्थित गरिने छ । नगरपालिका अन्तर्गतका संस्थागत निर्णय र कागजातहरु व्यवस्थित गर्नका लागि Electronic Document Management System प्रणाली विकासका लागि पहल गरिनेछ ।

१७०. सुरक्षा निकायसँगको समन्वय र सहकार्यमा नगरका मुख्य क्षेत्रहरुमा CCTV जडान गरिनेछ । साथै, धनगढी उप-महानगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस, ब्लड बैंक, विद्यालय जस्ता सार्वजनिक संस्थानहरुको Geo-Tagging गरी App मार्फत जानकारी लिन सकिने व्यवस्था गरिनेछ ।

१७१. कर तथा राजस्व संकलन प्रक्रियालाई थप प्रभावकारी बनाउन नेपाल क्लियारिंग हाउसको ConnectIPS , विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु र मोबाइल वालेट सेवा प्रदायकहरुसँग समन्वय गरी QR Code द्वारा भुक्तानी हुने व्यवस्था गरिनेछ ।

१७२. धनगढी उप-महानगरपालिका क्षेत्र भित्र **E-Library** स्थापना गरिने छ । साथै, सार्वजनिक निजी साझेदारी (PPP) को अवधारणा बमोजिम अध्ययन, अनुसन्धान र परामर्श केन्द्र (Incubation Center) स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।

१७३. धनगढी उपमहानगरपालिकाको सम्पूर्ण वडाहरुमा अवस्थित सरकारी विद्यालय, पर्यटकिय तथा धार्मिक स्थलहरुको श्रोत नक्साङ्कन GIS Mapping कार्यलाई अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

१७४. कार्यालयका सबै सूचना, तथ्यांक र प्रगति व्यवस्थापन गर्न 'Integrated Information and Statistics Management System' को सुरुवात गरिनेछ । साथै, हाल संचालनमा रहेको पूर्वाधार व्यवस्थापन प्रणाली Infrastructure Management System-IMS लाई **Integrated Municipal Management System - IMMS** को रुपमा विकास गरिनेछ छ ।

१७५. धनगढी उप-महानगरपालिकाको वस्तुस्थिति झल्किने गरि नगर पार्श्वचित्र (Municipal Digital Profile) लाई जीवन्त बनाउन वडास्तरवाट नै अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

१७६. Matrix प्रणालीमा आधारित GIS Based House Numbering गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।

१७७. नगरका अत्यावश्यक सवारी साधनहरु एम्बुलेन्स, अग्नि नियन्त्रक बाहन, शव वाहन लगायतमा GPS जडान गरी Centralized GPS Monitoring System प्रणाली लागु गरिनेछ ।

१७८. विभिन्न पर्यटकीय -धार्मिक स्थल तथा आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाका विभिन्न सार्वजनिक स्थलहरुमा फ्री वाईफाई जोन बनाउन विभिन्न इन्टरनेट सेवा प्रदायक संस्थाहरुसँग समन्वय गरिनेछ ।

घ) वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन:

सार्वजनिक निजी साझेदारीका आधारमा नगरलाई **स्वच्छ, स्वस्थ र हरित नगरका** रुपमा स्थापित गर्दै सामुदायिक, निजी वन विकास एवम् संरक्षण नीति लिईनेछ । साथै, नगरका सबै प्रकारका विकास प्रयासहरुलाई वातावरण मैत्री एवम् विपत उत्थानशील बनाईनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन कार्यनीतिहरु:

१७९. नगरको वातावरण स्वच्छताका लागि वृक्षारोपण रोपन कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।

१८०. विकास निर्माणका कार्यहरुलाई वातावरण र विपद व्यवस्थापन सम्बोधन हुने गरी अगाडी बढाइनेछ।

१८१. प्लाष्टिक न्यूनिकरणका लागि बैकल्पिक व्यवस्थाको अध्ययन गरी नयाँ प्रयोग कार्यान्वयनमा ल्याउने नीति लिइनेछ।

१८२. धनगढी उप-महानगरपालिका भित्र आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (Emergency Operation Center) र वारूण यन्त्रलाई सुदृढिकरण गर्दै लगिनेछ।

१८३. सबै वडाहरूमा अनिवार्य रुपमा विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरिनेछ।

१८४. जलवायु परिवर्तन र विपदबाट हुने प्रभाव न्यूनिकरणका लागि सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१८५. खोला, खोल्सी तथा नदि क्षेत्रको कटान र डुवान रोकथामका लागि राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण विकास समिति संग समन्वय गरी कार्यक्रम अघी बढाइनेछ।

१८६. यस नगर क्षेत्रभित्र LP ग्यासको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न बिधुत चुलो र बायो ग्यास प्रवर्द्धनका लागि अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ। साथै, LP ग्यास प्रयोग गर्ने घरहरूमा त्यसबाट हुन सक्ने सम्भावित आगलागी नियन्त्रणको तालिम दिइनेछ।

१८७. सूर्तिजन्य पदार्थ, गुट्का र प्लास्टिकजन्य खोल भएका मालबस्तु उत्पादन गर्ने कम्पनिहरुलाई अनिवार्य रुपमा सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्न लगाईनेछ ।

१८८. फोहरमैला व्यवस्थापन केन्द्र र दिशाजन्य लेदो प्रशोधन केन्द्रसँग प्रत्यक्ष प्रभावित जनताहरुलाई आर्थिक, सामाजिक दृष्टिले उपयुक्त हुने कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिनेछ।

१८९. मानवीय र प्राकृतिक विपत्तीका कारण हुनसक्ने आकस्मिक घटनालाई सम्बोधन गर्न आवश्यक आकस्मिक प्रतिकार्य टोली (RRT) तयार गरी निजहरुको क्षमता विकास र विस्तार गरिनेछ। साथै, विपद जन्य घटना (आगलागि, कटान र डुवान) का क्षेत्रहरु पहिचान र नक्सांकन साथै स्वयंसेवकहरु तयार गरि क्षमता विकास र विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ।

१९०. सडकको सुन्दरता विकास गर्न सौर्य उर्जाको प्रयोगलाई बढावा दिईनेछ।

१९१. वन, वातावरण र विपदको क्षेत्रमा सामाजिक उत्तरदायित्व (CSR) वहन गराउन विभिन्न सरोकारवाला संग नियमित वैठक आयोजना गरी कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ।

१९२. विभिन्न विद्यालयहरुमा ट्राफिक सचेतिकरण लगायतका विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

१९३. **"एक वडा एक हरित उद्यान"** को कार्यक्रम लागु गरिनेछ।

१९४. नेपाल विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA) ले तोकेको मापदण्ड अनुसार सबै वडाहरूमा न्यूनतम आवश्यक खोज तथा उद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन गरिनेछ।

१९५. विपद् पुर्व तयारीका लागि सूचनामुलक सन्देश तयार गरी सूचना तथा संचारका माध्यमहरुबाट सम्प्रेषण गरिने छ।

१९६. विपद् प्रभावित जनतालाई एकरूपताका साथ राहत व्यवस्थापनका लागि राहत मापदण्ड बनाई सोहि बमोजिम राहत व्यवस्थापन गरिनेछ।

१९७. धनगढी र सा रहेको शिवपुरी सामुदायिक वनलेख फिर रहेको पाली, दुहुरा कचकच् हटाउ तथा पुनर्स्थापना कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

१९८. भौगोलिक, भूगर्भ जोखिमका कारणहरूलाई वैज्ञानिक रूपमा वर्गीकरण गरी सार्वजनिक निजी साझेदारीको आधारमा बहुक्षेत्रीय परियोजना मार्फत रोकथाम व्यवस्थापन गरिनेछ।

१९९. मोहना खुर्पीया र घुगरी नदीको तटीय क्षेत्रमा कटान रोकथाममा सहयोग गर्न बाँस,बेत र अन्य झाडीहरु विकास गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ।

२००. धनगढी नगरलाई प्लास्टिक प्रदोषमुक्त शहरको रूपमा विकास गर्न कागजको झोला, कागजको कपप्लेट, दुनापत्री लगायत वातावरणमैत्री वस्तुहरुको उत्पादन र बिक्रिवितरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ। साथै, यस्ता उद्योगलाई प्रवर्द्धन गर्न अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।

ङ) संस्थागत सुशासन तथा जनशक्ति विकास तर्फ

नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सार्वजनिक सेवालाई पारदर्शी, जवाफदेही, छिटो र परिणाममुखी बनाउदै नागरिकलाई सूचना, सेवा र अवसरमा विभेदरहित पहुँच अभिवृद्धि गर्न अधिकतम रूपमा विद्युतीय सूचना प्रणाली (E-Governance) को नीति अवलम्बन गरिनेछ। साथै, जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको प्रभावकारी कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक विषयगत र संस्थागत क्षमताको विश्लेषणमार्फत संस्थागत सुशासन कायम गर्ने नीति लिईने छ।

संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि तथा मानव संसाधन विकास कार्यनीति:

२०१. नगरपालिकाको संगठन संरचनालाई आवश्यकता बमोजिम पुनरावलोकन गरी सबै तहका कर्मचारीहरुको कार्यविवरण (Job Description) बनाई लागु गरिनेछ। कार्यसम्पादन कुशलतामा आधारित पुरस्कार र दण्डको नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरी कार्यसम्पादन स्तर, कार्यदक्षता र योग्यतालाई आधार लिई सरुवा र बढुवा गर्ने नीति लिईनेछ।

२०२. धनगढी उपमहानगरपालिकाको गुनासो सुनुवाई पद्धतिलाई प्रभावकारी बनाउँदै सुशासन प्रवर्द्धन गर्न 'Hotline' र 'नमस्ते मेयर' नामक App बनाउदै गुनासो सुनुवाई कक्ष स्थापना गरी संचालनमा ल्याईनेछ।

२०३. नगर प्रहरीलाई नगरका विकास निर्माण, बजार अनुगमन, अतिक्रमण नियन्त्रण, राजश्व संकलन, विपद, उद्धार तथा राहत वितरण लगायतका कार्यहरुमा परिचालन गरिनेछ।

२०४. उपमहानगरपालिकाको संस्थागत स्व-मुल्यांकनका आधारमा साझा अभ्यासलाई निरन्तरता दिदै निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विभिन्न तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। साथै, प्रशासनिक कार्यको अनुभव आदान-प्रदान गर्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरको अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिने छ।

२०५. विशेष प्रकारको कामको लागि कर्मचारी भर्ना गर्दा "Management Contract/Out Sourcing) को माध्यमबाट भर्ना गर्ने नीति लिईनेछ।

२०६. नगरको संस्थागत सुशासन र मानव संसाधन विकासका लागि राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरुसँग सहकार्य गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ। सेवा प्रवाहमा थप सहजता गर्न नगरकार्यपालिकाको कार्यालय देखि प्रत्येक वडा कार्यालयहरुमा सहायता कक्ष स्थापना गरि संचालनमा ल्याईनेछ।

२०७. कर्मचारीको क्षमता विकास, अनुशासन, वृत्ति विकासमा जोड दिई कर्मचारी प्रशासनलाई जवाफदेही, प्रतिस्पर्धी र उत्प्रेरित बनाउँदै समयसापेक्ष जनशक्ति तयार गरिनेछ।

२०८. लागत न्यूनीकरण, स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यकता अनुसार अन्य गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुसँग लागत साझेदारी, सम्झौता तथा संयुक्त व्यवस्थापन कार्यहरु निरन्तरता दिईनेछ।

२०९. उप-महानगरपालिकाको सेवा प्रवाहमा गुणात्मक तथा परिमाणात्मक सुधारका लागि सबै विषयगत शाखा/महाशाखालाई साधन स्रोतयुक्त बनाउँदै लगिने छ। साथै, संस्थागत स्मरण (Intuitional Memory) लाई थप बलियो पार्दै लगिने छ।

२१०. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीलाई थप वस्तुगत र वैज्ञानिक बनाई लागु गरिनेछ। साथै, आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि संघिय सरकारको नीति र व्यवस्था बमोजिम एकरुपता हुनेगरी उप-महानगरपालिकाका कर्मचारीहरुलाई सोही अनुसारको सेवासुविधा प्रदान गरिने छ।

२११. उप-महानगरपालिकाको समग्र प्रशासन सुधार तथा गतिशील प्रशासन संयन्त्र विकासका लागि नेपाल सरकारले जारी गरेका प्रशासन सुधार सम्बन्धी विभिन्न सुझावहरु लगायत विश्व परिवेशमा विकसित नवीन प्रशासकीय आयामहरुलाई स्थानीयस्तरमा आन्तरिकरण गरी स्वच्छ, सबल र पारदर्शी जनप्रशासन विकासको नीति अवलम्बन गरिनेछ।

२१२. सदाचार नीतिलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ। भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिने छ।

२१३. उप-महानगरका प्रत्येक वडाबाट भएको विकास निर्माण, सेवा प्रवाह, राजस्व संकलन समेतका आधारमा उत्कृष्ट वडालाई अर्को वर्षको बजेट सिलिंगमा २० प्रतिशत पूँजीगत बजेट थप गर्ने व्यस्था गरिनेछ।

सुशासन, कानूनी मामिला तथा स्थानीय न्यायीक निरुपण कार्यनीति:

२१४. प्रत्येक महिनाको अन्त्यमा पत्रकार भेटघाट कार्यक्रम एवम् चौमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ। साथै, सेवा प्रवाहलाई चुस्त, दुरुस्त र गुणस्तरीय बनाउन सुशासनका सबै औजारहरुको प्रयोग गरिनेछ।

२१५. न्यायमा सहज पहुँच अभिवृद्धिका लागि न्यायीक समितिको क्षमता विकास गर्दै नगरबासीको न्यायमा सहज पहुँच स्थापित गर्न कानूनी मामला सम्बन्धि ज्ञान एवम् सचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ। साथै, **'मेलमिलाप केन्द्र'** स्थापना गरी थप व्यवस्थित गरिनेछ।

२१६. **'न्याय सम्पादन छिलो हुनु, न्याय नपाउनु सरह हो'** भन्ने न्यायको सारवान मूल्यलाई अंगिकार गर्दै धनगढी उपमहानगरपालिकाको न्यायिक समितिबाट छिटो, छरितो र पारदर्शि रुपमा न्याय सम्पादन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ।

२१७. धनगढी उपमहानगरपालिको न्याय निरुपण प्रणालीलाई स्वतन्त्र, पारदर्शि, पहुँच योग्य, सक्षम एवम् विश्वसनिय बनाइनेछ। साथै, धनगढी उपमहानगरपालिकाबाट हुने न्यायिक कामकाजलाई प्रविधिसँग आवद्ध गरी व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।

२१८. थारु, आदिवासी, एकल महिला, हिंसामा परेका महिला, अपांग, दलित, सिमान्तकृत समुदाय तथा वन्चितिकरणमा परेको वर्गलाई न्यायमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याईनेछ।

२१९. किसोर किसोरीलाई कानूनी प्रकिया सम्बन्धि अभिमुखीकरण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

राजस्व परिचालन कार्यनीति:

२२०. राजश्व संकलन प्रक्रियालाई घर नम्बरिंग (House Numbering) प्रणालीसँग आवद्धता गर्ने प्रक्रिया थालनी गरिनेछ ।

२२१. शहरको सौन्दर्य र सूरक्षामा आँच आउने गरी विज्ञापन सामाग्रीहरु राख्ने कार्यलाई पूर्णतः निषेध गर्ने गरिनेछ । विज्ञापन व्यवसायलाई व्यवस्थित गर्न मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२२२. वित्तिय प्रशासन सुधारका लागि व्यावसायिक, दक्ष र सुदृढ राजश्व प्रशासन विकास गर्दै लगिनेछ । साथै, राजश्व परिचालनका दायरा परिमार्जन गर्न राजश्व सम्बन्धि एक अध्ययन कार्यदल गठन गरिनेछ । करका दायरा फराकिलो गरी न्युनतम करको दरबाट अधिकतम राजश्व संकलन गर्ने नीति लिईनेछ ।

२२३. कर तथा गैरकर राजस्व अनुगमन कार्यलाई कडाइका साथ लागु गर्न अनुगमन टोलि गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।

२२४. सम्पति कर, मालपोत कर तथा भूमिकरलाई समय सापेक्ष बनाउदै वडास्तरवाटै राजश्व संकलन कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ । साथै, आम करदाताले सहज , छिटो र गुणस्तरिय सेवाका लागि अनलाई भुक्तानी प्रणाली **(Online Payment System)** थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ । नगरभित्र सवैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई सम्मान गरिनेछ ।

२२५. आन्तरिक श्रोतसाधनको प्रभावकारी परिचालन गर्न प्रगतिशील कर प्रणालीको विकास, सक्षम कर प्रशासनको निर्माण, करका दायरा बिस्तार, करको दर पुनरावलोकन, करको क्षेत्र विस्तार र राजश्व चुहावट नियन्त्रणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

२२६. नगरक्षेत्र भित्र पर्ने नदी तथा सार्वजनिक स्थलबाट बालुवा, ग्राभेल, माटो र ढुंगा उठाउने कार्यलाई लाई दिगो वातावरण मैत्री बनाउदै राजश्व परिचालनको प्रमुख आधारको रुपमा विकास गरिने छ ।

२२७. नगपालिकाको चालु खर्चलाई मितव्ययि बनाउँदै नगरको आन्तरिक श्रोतले चालु खर्च धान्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ । साथै, पूँजीगत बजेटको भार अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।

२२८. आगामी आर्थिक वर्षमा पेश्की/ बेरुजुलाई न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ ।

२२९. आर्थिक प्रशासन शाखाबाट प्रवाह हुने सेवालाई छिटो, छरितो, पारदर्शी बनाउन Electronic Fund Transfer (EFT) कार्यक्रमलाई लागु गरिनेछ । साथै, वित्तीय प्रगति प्रतिवेदनलाई सूचना प्रविधिसँग आवद्ध गरी खर्च प्रक्रियालाई पारदर्शी बनाउदै लगिनेछ ।

२३०. आम करदाता र कर प्रशासन दुबै पक्षको ईमान्दारिता, पारदर्शिता, स्वच्छता र सदाचारिता कायम गर्दै कर कानुनको पालना गर्न करदाता साक्षरता अभियान सञ्चालन गरिनेछ । साथै, नगरको आर्थिक हित तथा समुन्नती अभिवृद्धिका लागि रोजगारमुलक उद्योगमा कर छुटको नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

२३१. राजश्व सुधार कार्ययोजनालाई कार्यन्वयन गर्दै राजश्व संकलन लाई थप प्रभावकारी बनाईदै लगिनेछ । अनुदानमा आधारित बजेटको श्रोतलाई राजश्व वृद्धि बढोत्तरीले क्रमसः प्रतिस्थापन गर्दै लगिनेछ ।

२३२. घर दैलोबाट कर उठाउन राजश्व परिचालन कार्यदल गठन गरिनेछ । कार्यदललाई उत्प्रेरणात्मक व्यवस्था कायम गर्न थप प्रोत्साहनको व्यवस्था समेत कायम गरिने छ ।

२३३. उपभोक्ता समिति, संघ संस्थालाई पेश्की दिने कार्यलाई पूर्णरुपमा निरुत्साहित गरिने कार्यलाई यस आ.व. मा पनि निरन्तता दिइनेछ।

आ.ले.प. आन्तरिक व्यवस्थापन, खरिद तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यनीति:

२३४. उपभोक्ता हित संरक्षण र प्रवर्द्धनको लागि उपभोक्ता र विभिन्न पेशागत व्यवसायीहरुलाई उपभोक्ता हित सम्बन्धी ऐन,कानूनका विषयमा जानकारी तथा चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। खाद्य प्रविधि तथा गुणनियन्त्रण विषयका विशेषज्ञ सहित महिनाको एक पटक बजार अनुगमन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

२३५. आन्तरिक व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक खरिद कार्यलाई पारदर्शी, मितव्ययी र प्रतिस्पर्धात्मक बनाउदै लगिनेछ। साथै, PAM (Public Assets Managemant) सफ्टवेयरलाई सबै वडा कार्यालयहरुमा प्रभावकारी तवरले लागु गरी पुराना जिन्सी मालसामानहरुको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ।

२३६. वडा कार्यालयको जिन्सी अभिलेखीकरण थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ। साथै, नगरपालिकाले खरिद गर्ने सम्पूर्ण जिन्सी सामानहरुको विवरण सार्वजनिक गरिनेछ।

२३७. वार्षिक खरिद योजना बमोजिम बोलपत्र कारबाही तोकिएको समयावधिमा सम्पन्न गर्न लागत अनुमान तथा कार्यक्रम समयमै स्वीकृत गर्ने कार्य कडाईका साथ लागु गरिनेछ। साथै, खरिद कार्यमा संलग्न जनशक्तिको क्षमता र उत्प्रेरणा अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ।

२३८. पुँजीगत शिर्षक तर्फको बजेटको पूर्व आ.ले.प. गर्ने कार्यलाई निरन्तरा दिईनेछ। त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखा परिक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गरिने छ। साथै, लेखा परीक्षणका विद्यमान प्रावधानका बारेमा सरोकारवालाहरुलाई अनुशिक्षण दिइने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

अन्त्यमा,

"हाम्रो धनगढी हामि बनाउछौं" अभियानमा यहाँहरु सबैको साथ, सहयोग र समर्थन रहनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु। हामि निर्वाचित भएको छोटो अवधिमात्र भएको हुँदा सबै कुरा यो नीति तथा कार्यक्रमले सम्बोधन गर्न नसकेको हुनसक्छ। तथापि, यस नगरको समृद्धितर्फको भविस्य र जनताको विकास प्रतिको आकांक्षालाई यो सम्मानित सभाले आगामी दिनमा थप समुन्नत गर्दै जानेछ भन्नेमा म विश्वस्त छु र त्यसको लागि हाम्रो कार्यगत एकता र प्रयासहरु अविचलित रहनेछन् भन्ने आशा लिएको छु। पुनश्च: नगरबासीले हामिप्रति विश्वास गरेर दिएको मतको उच्च दायित्वबोध गर्दै यस अवसरलाई सदुपयोग गर्न नगरसभाको यो सम्पूर्ण टिम सफल हुनेछ भन्ने विश्वास राखेको छु। साथै, रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनका लागि हाम्रो आफ्नै आन्तरिक स्रोत पर्याप्त नहुने हुँदा सङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकार, विकास साझेदार निकायहरुसँगको सहकार्य र समन्वय अपरिहार्य हुन्छ भन्ने मैले राम्ररी बुझेको छु। त्यसैले, हामीले अघि सारेको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्याउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, राजनीतिक दल, सम्पूर्ण बुद्धिजीवी एवम प्रबुद्ध वर्गहरु, आम नगरबासी, मतदाता, निजी क्षेत्र, अन्तर्राष्ट्रिय दातृ समुदाय, उपमहानगर कर्मचारी, संचार जगत, नागरिक समाज लगायत स्रोत परिचालन, कानूनी सहायता, प्राविधिक तथा परामर्श क्षेत्रमा क्रियाशील संघसंस्थाहरुलाई साझेदारी र सहकार्यका लागि हार्दिक अनुरोध र अपिल समेत गर्दछु।

धन्यवाद!

अर्को बैठक २०७९/०३/१० गते शुक्रबार दिनको २:०० बजे बस्ने गरी आजको बैठक स्थगित गरियो।

आज मिति २०७९ साल असार १० गते दिउँसो २:०० बजे शुक्रबारका दिन यस धनगढी उप-महानगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री गोपाल हमाल ज्यूको अध्यक्षतामा धनगढी उप-महानगरपालिका नगरसभाको आठौँ अधिवेशनको दोस्रो बैठक देहायका नगरसभा सदस्यज्यूहरुको उपस्थितिमा बसी देहाय बमोजिम निर्णय गरियो।

उपस्थिति:

क्र.स.	नाम, थर	पद	हस्ताक्षर
१	श्री गोपाल हमाल	नगरसभा अध्यक्ष	
२	श्री कन्दकला कुमारी राना	नगरसभा उपाध्यक्ष	
३	श्री सन्तोष मुडभरी	नगरसभा सदस्य	
४	श्री सत्यदेवी जोशी	नगरसभा सदस्य	
५	श्री सरस्वती लुहार कोली	नगरसभा सदस्य	
६	श्री डम्मरनाथ जोशी	नगरसभा सदस्य	
७	श्री धर्मराज उपाध्याय	नगरसभा सदस्य	
८	श्री महादेव सुनार	नगरसभा सदस्य	
९	श्री धर्मराज ओझा	नगरसभा सदस्य	
१०	श्री विन्द्रा कुमारी बम (सिंह)	नगरसभा सदस्य	
११	श्री मिना रैका (आउजी)	नगरसभा सदस्य	
१२	श्री केशव राज पन्त	नगरसभा सदस्य	
१३	श्री तेज राज पनेरु	नगरसभा सदस्य	
१४	श्री अनिल कुमार	नगरसभा सदस्य	
१५	श्री राज बहादुर ऐर	नगरसभा सदस्य	
१६	श्री मिना मल्ल सिंह	नगरसभा सदस्य	
१७	श्री अन्जु मगराती	नगरसभा सदस्य	
१८	श्री यदु आचार्य	नगरसभा सदस्य	
१९	श्री बुद्धी बहादुर खड्का	नगरसभा सदस्य	

२०	श्री माया कुमारी भण्डारी (साउँद)	नगरसभा सदस्य	
२१	श्री गंगा देवी वि.क.	नगरसभा सदस्य	
२२	श्री भागी राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
२३	श्री श्याम राज बोहरा	नगरसभा सदस्य	
२४	श्री गजेन्द्र शाही	नगरसभा सदस्य	
२५	श्री यशोदा भण्डारी	नगरसभा सदस्य	
२६	श्री माया देवी विश्वकर्मा	नगरसभा सदस्य	
२७	श्री दतु राम पाण्डे	नगरसभा सदस्य	
२८	श्री विपिन कटवाल	नगरसभा सदस्य	
२९	श्री भागी राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
३०	श्री रीता मगराती (सार्की)	नगरसभा सदस्य	
३१	श्री महेन्द्र वहादुर थापामगर	नगरसभा सदस्य	
३२	श्री राम वहादुर राना	नगरसभा सदस्य	
३३	श्री मोती राना	नगरसभा सदस्य	
३४	श्री सरस्वती देवी चन्द	नगरसभा सदस्य	
३५	श्री इन्द्रा देवी लोहार	नगरसभा सदस्य	
३६	श्री बासु रानाथारु	नगरसभा सदस्य	
३७	श्री बिके राम खाती	नगरसभा सदस्य	
३८	श्री जुग राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
३९	श्री पार्वती देवी गिरी	नगरसभा सदस्य	
४०	श्री अमृता कामी	नगरसभा सदस्य	
४१	श्री बिष्णु राज जोशी	नगरसभा सदस्य	
४२	श्री सुरेन्द्र राना	नगरसभा सदस्य	
४३	श्री प्रेम वहादुर भण्डारी	नगरसभा सदस्य	

४४	श्री धौली कडायत	नगरसभा सदस्य	
४५	श्री शारदा कुमारी ताम्राकार	नगरसभा सदस्य	
४६	श्री नवराज भट्ट	नगरसभा सदस्य	
४७	श्री लाहानु चौधरी	नगरसभा सदस्य	
४८	श्री शिव कुमार राना	नगरसभा सदस्य	
४९	श्री बसन्ती राना	नगरसभा सदस्य	
५०	श्री रतना देवी दमाई	नगरसभा सदस्य	
५१	श्री कल्लु राना	नगरसभा सदस्य	
५२	श्री राम मिलन राना	नगरसभा सदस्य	
५३	श्री रुप वहादुर कुँवर	नगरसभा सदस्य	
५४	श्री बर्षा शाह (राना)	नगरसभा सदस्य	
५५	श्री चित्रा चौधरी	नगरसभा सदस्य	
५६	श्री तुल्सी राम राना	नगरसभा सदस्य	
५७	श्री लाल व. महत	नगरसभा सदस्य	
५८	श्री सेर वहादुर महरा	नगरसभा सदस्य	
५९	श्री इन्द्र माया तामाङ	नगरसभा सदस्य	
६०	श्री कमला वि.क.	नगरसभा सदस्य	
६१	श्री महेन्द्र खड्का	नगरसभा सदस्य	
६२	श्री काले रावल	नगरसभा सदस्य	
६३	श्री विजय राज जोशी	नगरसभा सदस्य	
६४	श्री सिता देवी राना	नगरसभा सदस्य	
६५	श्री निशा कुमारी आउजी	नगरसभा सदस्य	
६६	श्री लाल वहादुर चौधरी	नगरसभा सदस्य	
६७	श्री हिरालाल राना थारु	नगरसभा सदस्य	

६८	श्री मान वहादुर बिष्ट	नगरसभा सदस्य	
६९	श्री बिन्दु तामाङ	नगरसभा सदस्य	
७०	श्री कृष्णा देवी दमाई	नगरसभा सदस्य	
७१	श्री मान वहादुर खत्री क्षेत्री	नगरसभा सदस्य	
७२	श्री रमेश चौधरी	नगरसभा सदस्य	
७३	श्री चक्र बहादुर नेपाली	नगरसभा सदस्य	
७४	श्री सुख देव राना	नगरसभा सदस्य	
७५	श्री सुस्मा चौधरी	नगरसभा सदस्य	
७६	श्री मंगली सार्की	नगरसभा सदस्य	मंगली सार्की
७७	श्री दल वहादुर रोकाया	नगरसभा सदस्य	
७८	श्री मन्त्री राना	नगरसभा सदस्य	
७९	श्री रामलाल चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८०	श्री शान्ती कुमारी चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८१	श्री निर्मला वि.क.	नगरसभा सदस्य	निर्मला
८२	श्री सन्त कुमार चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८३	श्री हरिनारायण राना थारु	नगरसभा सदस्य	
८४	श्री माधव राज राना	नगरसभा सदस्य	
८५	श्री सेहाली देवी चौधरी	नगरसभा सदस्य	सेहाली
८६	श्री टिकेश्वरी देवी कामी	नगरसभा सदस्य	
८७	श्री राम वहादुर चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८८	श्री शिव वहादुर देउवा	नगरसभा सदस्य	
८९	श्री भुवन रिजाल	नगरसभा सदस्य	
९०	श्री रेखा शर्मा	नगरसभा सदस्य	रेखा
९१	श्री आशा वि.क.	नगरसभा सदस्य	

९२	श्री कृष्ण राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९३	श्री देव वहादुर वि.क.	नगरसभा सदस्य	
९४	श्री बाँधु राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९५	श्री रत्ना देवी चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९६	श्री गोमा वि.क.	नगरसभा सदस्य	
९७	श्री लाल वहादुर थापा	नगरसभा सदस्य	
९८	श्री हरेन्द्र वहादुर ऐडी	नगरसभा सदस्य	
२९	श्री रामलाल श्रेष्ठ	नगरसभा सचिव	

निर्णय नं.१:

धनगढी उप-महानगरपालिकाका उप-प्रमुख श्री कन्दकला कुमारी रानाले धनगढी उप-महानगरपालिकाको आगामी आ.व. ०७९/८० को राजस्व र व्यय (बजेट) को अनुमान सहितको बजेट वक्तव्य पेश गर्नु भै धनगढी उप-महानगरपालिकाको आर्थिक विधेयक, २०७९ र विनियोजन विधेयक, २०७९ टेबुल गर्नुभयो।

आगामी आ.व. ०७९/०८० को बजेट र कार्यक्रम बारे छलफल गर्न अर्को बैठक २०७९/०३/२० गते सोमबार दिनको १:०० बजे बस्ने गरी आजको बैठक स्थगित गरियो।

आज मिति २०७९ साल असार २० गते दिउँसो १:०० बजे शुक्रबारका दिन यस धनगढी उप-महानगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री गोपाल हमाल ज्यूको अध्यक्षतामा धनगढी उप-महानगरपालिका नगरसभाको आठौँ अधिवेशनको तेस्रो बैठक देहायका नगरसभा सदस्यज्यूहरुको उपस्थितिमा बसी देहाय बमोजिम निर्णय गरियो।

उपस्थितिः

क्र.स.	नाम, थर	पद	हस्ताक्षर
१	श्री गोपाल हमाल	नगरसभा अध्यक्ष	
२	श्री कन्दकला कुमारी राना	नगरसभा उपाध्यक्ष	
३	श्री सन्तोष मुडभरी	नगरसभा सदस्य	
४	श्री सत्यदेवी जोशी	नगरसभा सदस्य	
५	श्री सरस्वती लुहार कोली	नगरसभा सदस्य	
६	श्री डम्मरनाथ जोशी	नगरसभा सदस्य	
७	श्री धर्मराज उपाध्याय	नगरसभा सदस्य	
८	श्री महादेव सुनार	नगरसभा सदस्य	
९	श्री धर्मराज ओझा	नगरसभा सदस्य	
१०	श्री विन्द्रा कुमारी बम (सिंह)	नगरसभा सदस्य	
११	श्री मिना रैका (आउजी)	नगरसभा सदस्य	
१२	श्री केशव राज पन्त	नगरसभा सदस्य	
१३	श्री तेज राज पनेरु	नगरसभा सदस्य	
१४	श्री अनिल कुमार	नगरसभा सदस्य	
१५	श्री राज बहादुर ऐर	नगरसभा सदस्य	
१६	श्री मिना मल्ल सिंह	नगरसभा सदस्य	
१७	श्री अन्जु मगराती	नगरसभा सदस्य	
१८	श्री यदु आचार्य	नगरसभा सदस्य	
१९	श्री बुद्धी बहादुर खड्का	नगरसभा सदस्य	

२०	श्री माया कुमारी भण्डारी (साउँद)	नगरसभा सदस्य	
२१	श्री गंगा देवी वि.क.	नगरसभा सदस्य	
२२	श्री भागी राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
२३	श्री श्याम राज बोहरा	नगरसभा सदस्य	
२४	श्री गजेन्द्र शाही	नगरसभा सदस्य	
२५	श्री यशोदा भण्डारी	नगरसभा सदस्य	
२६	श्री माया देवी विश्वकर्मा	नगरसभा सदस्य	
२७	श्री दत्तु राम पाण्डे	नगरसभा सदस्य	
२८	श्री विपिन कटवाल	नगरसभा सदस्य	
२९	श्री भागी राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
३०	श्री रीता मगराती (सार्की)	नगरसभा सदस्य	
३१	श्री महेन्द्र वहादुर थापामगर	नगरसभा सदस्य	
३२	श्री राम वहादुर राना	नगरसभा सदस्य	
३३	श्री मोती राना	नगरसभा सदस्य	
३४	श्री सरस्वती देवी चन्द	नगरसभा सदस्य	
३५	श्री इन्द्रा देवी लोहार	नगरसभा सदस्य	
३६	श्री ब्रासु रानाथारु	नगरसभा सदस्य	
३७	श्री बिके राम खाती	नगरसभा सदस्य	
३८	श्री जुग राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
३९	श्री पार्वती देवी गिरी	नगरसभा सदस्य	
४०	श्री अमृता कामी	नगरसभा सदस्य	
४१	श्री बिष्णु राज जोशी	नगरसभा सदस्य	
४२	श्री सुरेन्द्र राना	नगरसभा सदस्य	
४३	श्री प्रेम वहादुर भण्डारी	नगरसभा सदस्य	

४४	श्री धौली कडायत	नगरसभा सदस्य	
४५	श्री शारदा कुमारी ताम्राकार	नगरसभा सदस्य	
४६	श्री नवराज भट्ट	नगरसभा सदस्य	
४७	श्री लाहानु चौधरी	नगरसभा सदस्य	
४८	श्री शिव कुमार राना	नगरसभा सदस्य	
४९	श्री बसन्ती राना	नगरसभा सदस्य	
५०	श्री रतना देवी दमाई	नगरसभा सदस्य	
५१	श्री कल्लु राना	नगरसभा सदस्य	
५२	श्री राम मिलन राना	नगरसभा सदस्य	
५३	श्री रुप वहादुर कुँवर	नगरसभा सदस्य	
५४	श्री बर्षा शाह (राना)	नगरसभा सदस्य	
५५	श्री चित्रा चौधरी	नगरसभा सदस्य	
५६	श्री तुल्सी राम राना	नगरसभा सदस्य	
५७	श्री लाल ब. महत	नगरसभा सदस्य	
५८	श्री सेर बहादुर महरा	नगरसभा सदस्य	
५९	श्री इन्द्र माया तामाङ	नगरसभा सदस्य	
६०	श्री कमला वि.क.,	नगरसभा सदस्य	
६१	श्री महेन्द्र खड्का	नगरसभा सदस्य	
६२	श्री काले रावल	नगरसभा सदस्य	
६३	श्री विजय राज जोशी	नगरसभा सदस्य	
६४	श्री सिता देवी राना	नगरसभा सदस्य	
६५	श्री निशा कुमारी आउजी	नगरसभा सदस्य	
६६	श्री लाल वहादुर चौधरी	नगरसभा सदस्य	
६७	श्री हिरालाल राना थारु	नगरसभा सदस्य	

६८	श्री मान वहादुर बिष्ट	नगरसभा सदस्य	
६९	श्री बिन्दु तामाङ	नगरसभा सदस्य	
७०	श्री कृष्णा देवी दमाई	नगरसभा सदस्य	
७१	श्री मान वहादुर खत्री क्षेत्री	नगरसभा सदस्य	
७२	श्री रमेश चौधरी	नगरसभा सदस्य	
७३	श्री चक्र बहादुर नेपाली	नगरसभा सदस्य	
७४	श्री सुख देव राना	नगरसभा सदस्य	
७५	श्री सुस्मा चौधरी	नगरसभा सदस्य	
७६	श्री मंगली सार्की	नगरसभा सदस्य	मंगली सार्की
७७	श्री दल वहादुर रोकाया	नगरसभा सदस्य	
७८	श्री मन्त्री राना	नगरसभा सदस्य	मन्त्रीराना
७९	श्री रामलाल चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८०	श्री शान्ती कुमारी चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८१	श्री निर्मला वि.क.	नगरसभा सदस्य	निर्मला
८२	श्री सन्त कुमार चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८३	श्री हरिनारायण राना थारु	नगरसभा सदस्य	
८४	श्री माधव राज राना	नगरसभा सदस्य	
८५	श्री सेहाली देवी चौधरी	नगरसभा सदस्य	सेहाली
८६	श्री टिकेश्वरी देवी कामी	नगरसभा सदस्य	
८७	श्री राम वहादुर चौधरी	नगरसभा सदस्य	
८८	श्री शिव वहादुर देउवा	नगरसभा सदस्य	
८९	श्री भुवन रिजाल	नगरसभा सदस्य	
९०	श्री रेखा शर्मा	नगरसभा सदस्य	रेखा
९१	श्री आशा वि.क.	नगरसभा सदस्य	

९२	श्री कृष्ण राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९३	श्री देव वहादुर वि.क.	नगरसभा सदस्य	
९४	श्री बाँधु राम चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९५	श्री रत्ना देवी चौधरी	नगरसभा सदस्य	
९६	श्री गोमा वि.क.	नगरसभा सदस्य	
९७	श्री लाल वहादुर थापा	नगरसभा सदस्य	
९८	श्री हरेन्द्र वहादुर ऐडी	नगरसभा सदस्य	
९९	श्री रामलाल श्रेष्ठ	नगरसभा सचिव	

निर्णय नं.१:-

धनगढी उप-महानगरपालिकाको उप-प्रमुख श्री कन्दकला कुमारी रानाले कार्यपालिकाबाट सिफारिस भै पेश गर्नुभएको धनगढी उप-महानगरपालिकाको आगामी आ.व. २०७९/०८० को राजस्व र व्ययको अनुमान, चालु आ.व. २०७८/०७९ को संशोधित आय-व्यय अनुमान, यथार्थ आय-व्यय विवरण र आगामी आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक कार्यक्रमहरु सहित आर्थिक विधेयक, २०७९ र विनियोजन विधेयक, २०७९ उपर दफावार छलफल गरी बहुमतले पारित गरियो।

धनगढी उप-महानगरपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यन्वयन गर्ने बनेको आर्थिक विधेयक

२०७९

प्रस्तावना:

धनगढी उप-महानगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, कर घटाउने, बढाउने, छुट दिने तथा राजश्व प्रशासन सम्बन्धमा आवस्यक कानुनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम धनगढी उपमहानगरपालिकाको पाचै नगर सभाले यो ऐन बनाएको छ।

१. संक्षिप्तनाम र प्रारम्भ: (क) यस ऐनको नाम"आर्थिक ऐन, २०७९" रहेको छ।
(ख) यो ऐन २०७९ साल श्रावण १ गतेदेखि धनगढी उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ।

२. सम्पत्तिकर र भूमीकर (मालपोत) : धनगढी उपमहागरपालिकाले आ. व. २०६२।०६३ देखि लगाउदै आएको एकीकृत सम्पत्ति करको सट्टामा अनुसुची-१ मा उल्लेख भए बमोजिम सम्पत्ति कर र भुमीकर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिने छ।

३. घर वहाल कर: नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा अनुसूची-२ बमोजिम घर जग्गावहाल कर लगाइने र असूल गरिनेछ।

४. व्यवसाय कर: नगरपालिका क्षेत्र भित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूचि-३ बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ।

५. सवारी साधन कर: नगरपालिका क्षेत्रभित्रदर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूची-४ बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र असुलउपर गरिनेछ। तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

६. विज्ञापन कर: नगरपालिका क्षेत्रभित्रहुने विज्ञापनमा अनुसूची-५ बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूलउपर गरिनेछ। तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

७. मनोरन्जन कर: नगरपालिका क्षेत्रभित्रहुने मनोरन्जनव्यवसाय सेवामा अनुसूची-६ बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुलउपर गरिनेछ।

८. बहाल बिटौरी शुल्क: नगरपालिका क्षेत्रभित्रआफुले निर्मा, रेखदेख वा सञ्चालन गरेका अनुसूची-७ माउल्लेख भए अनुसार हाट बजार वापसलमा सोही अनुसूचीमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूलउपर गरिनेछ।

९. पार्किङ शुल्क: नगरपालिका क्षेत्रभित्रकुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूची-८ बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१०. सेवा शुल्क, दस्तुर: नगरपालिकाले निर्माण, सञ्चालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसूची-९ मा उल्लेखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचिमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

११. पर्यटन शुल्क: नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र प्रवेश गर्ने पर्यटकहरुबाट अनुसूची-१० मा उल्लेखित दरमा पर्यटन शुल्क लगाईने र असुल उपर गरिनेछ।तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

१२. <u>नाऊ घाट शुल्क :</u> नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र संचालन हुने नाऊ घाट बाट अनुसूची-११ मा उल्लेखित दरमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१३. <u>कृषि तथा माछाजन्य वस्तुको व्यवसायिक कारोवार कर:</u> कृषि तथा माछाजन्य वस्तुमा आधारित व्यवसायिक कारोवारमा अनुसूची-१२ मा उल्लेखित दरमा व्यवस्था भए अनुसार सेवा शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१४. <u>जडीबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर:</u> कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन खोटो, जडीबुटी, बनकस, कवाडी मल माल प्रचलित कानुन बमोजिम निषेधित जिवजन्तुको हाड, सिंग, प्याख, छाला वा यस्तै प्रकृतिको वस्तुको व्यवसायिक उपयोग गरे बापत अनुसूची-१३ बमोजिम जडीबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१५. <u>नदीजन्य पदार्थ (ढुंगा, गिट्टि, बालुवा, आदी) बिक्री कर:</u> यस नगर क्षेत्र भित्र भएर बग्ने, IEE गरेका र घाटगद्दि तोकीएका नदी+खोलाहरुबाट ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, भरान, ग्राभेल र माटो आदीमा अनूसुची-१४ मा उल्लेख भए बमोजिम बिक्री कर लगाईने तथा असुल गरीनेछ।

१६. <u>सामुदायिक बनबाट प्राप्त आय:</u> यस नगरक्षेत्रभित्रका सामुदायिक बनका उपभोक्ता समितिले आफ्नो सामुदायिक बनको कुल आम्दानीको १० प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम यस नगरपालिकाको संचित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ।

१७. <u>दर घटाउन, बढाउन वा छुट दिन सक्ने:</u> (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि धनगढी उपमहानगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार यो ऐन र अन्य कानून बमोजिम लगाइएका दस्तुर, शुल्क र करको दर घटाउन, बढाउन वा त्यस्तो दस्तुर, शुल्क र कर आंशिक वा पूर्ण रुपमा छुट दिन सक्नेछ। त्यस्तो दर घटाईएको, बढाइएको वा छुट दिइएको सूचना स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन गनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करको दर घटाईएको, बढाईएको वा कुनै दस्तुर, शुल्क र कर आंशिक वा पूर्ण रुपमा छुट दिइएको बिबरण प्रत्येक वर्ष नगर सभामा पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको पूर्ण वा आंशिक कर छुट सुविधाको कसैले दुरुपयोग गरेमा वा कुनै खास प्रयोजनको लागि छुट सुविधामा प्राप्त गरेको मालवस्तु अन्य प्रयोजनमा प्रयोग गरेमा त्यसरी छुट दिइएको दस्तुर, शुल्क, महसुलर कर रकम असुलउपर गरी सो रकम बराबर जरिवाना गरिनेछ।

१८. <u>कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि:</u> यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधिनगरपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ।

अनुसूची–१, दफा २ सँग सम्बन्धित, सम्पत्तिकर र भुमीकर (मालपोत)

१. आ.ब. ०७९/०८० को लागि सम्पतिकर प्रयोजनका लागि जग्गाको मूल्याकंन र करको दर देहाय बमोजिम कायम गर्ने निर्णय गरियो।

क. बाटोसँग जोडिएको कित्ताको हकमा ३० मिटर सम्मलाई बाटो सरह मूल्याकंन गरी बाकी रहेको जग्गालाई खेत सरह मूल्याकंन गर्ने।

ख. यसरी मूल्यांकन गर्दा बढीमा ५४७२ वर्ग फिट सम्मको जग्गालाई मात्र घडेरीको रुपमा मूल्यांकन गरिने छ।

२. <u>कर नलाग्ने</u> : देहायको सम्पत्तिमा सम्पत्तिकर लाग्ने छैन :

क. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय सरकारको स्वामित्वमा रहेको घर र जग्गा,

ख. सरकारी अस्पतालको भवन र जग्गा,

ग. गुठीको स्वामित्वमा रहेको भवन र जग्गा,

घ. सरकारी शिक्षण संस्था र अन्य सरकारी निकायको स्वामित्वमा रहेको भवन र जग्गा,

ङ. धार्मिक संस्था (मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद आदि) को भवन र जग्गा,

च. खानेपानी संकलन पोखरी, हवाई मैदान, विद्युत उत्पादक गृह, मसानघाट, बसपार्क, रंगशाला, उद्यान, पार्क जस्ता सार्वजनिक उपयोगका स्थलहरु,

छ. राजदूतावास, वाणिज्य नियोग, कुटनैतिक नियोगका भवन र जग्गा,

सम्पत्तिकर प्रयोजनका लागि जग्गाको मुल्यांकन दर (प्रति कट्ठा)

वडा न. १

सि. न.	स्थान	सडक को प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	धनगढी मेनरोड			
	कैलाली पुल – जि.प्र.का. पुल	पक्की	६,५००,०००	६,५००,०००
	जि.प्र.का. पुल – सेतो पुल	पक्की	५,५००,०००	५,५००,०००
२	ने.रा.बैक – शिवनगर(क्या.च. रोड)	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
३	एल.एन. चौक – ने.रा.बैक (पार्क रोड)	पक्की	४,०००,०००	४,०००,०००
४	मेनरोड – क्या.च. रोड	पक्की	४,०००,०००	४,०००,०००
५	मेनरोड – वडा प्रहरी का. – क्या.च. रोड	पक्की	४,०००,०००	४,०००,०००
६	मेनरोड – नेपाल टेलीकम	पक्की	२,८००,०००	२,८००,०००
७	मेनरोड – नैनादेवी मन्दिर – क्या.च. रोड	पक्की	३,०००,०००	३,०००,०००
८	मेनरोड पुरानो फुलवारी वसपार्क उत्तर	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
९	मेनरोड सेतोपुल – क्या.च. (प्लाईहुड रोड)	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
१०	शिवनगर क्षेत्र			
	पक्की	पक्की	१,६००,०००	१,६००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,३००,०००	१,३००,०००
	कच्ची	कच्ची	९००,०००	९००,०००
११	मेनरोड र क्या.च. रोड विच			
	पक्की		१,६००,०००	१,६००,०००
	ग्रेभल		१,३००,०००	१,३००,०००
	कच्ची		९००,०००	९००,०००
१२	मेनरोड – कृषि तालिम केन्द्र – वसन्त टोल	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
१३	मेनरोड – रमा चन्दको घर – वसन्त टोल	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
१४	वसन्त टोल भित्र			
	पक्की	पक्की	१,२००,०००	१,२००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,०००,०००	१,०००,०००
	कच्ची	कच्ची	८००,०००	८००,०००
१५	मेनरोड अदालत रोड भित्र			
	पक्की	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,०००,०००	१,०००,०००
	कच्ची	कच्ची	८००,०००	८००,०००
१६	मेनरोड कारागार रोड भित्र			
	पक्की	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,०००,०००	१,०००,०००
	कच्ची	कच्ची	८००,०००	८००,०००
१७	मेनरोड पिपल टोल	ग्रेभल	९००,०००	९००,०००
१८	मेनरोड पशुपती मन्दिर – एमाले पार्टी कार्यालय	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
	अन्य पक्की	पक्की	१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	९००,०००	९००,०००
	कच्ची	कच्ची	५००,०००	५००,०००

१९	मेनरोड – मस्जिद	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
२०	शान्तिनगर, कटान, कब्रस्थान भित्र			
	पक्की	पक्की	१,३००,०००	१,३००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,०००,०००	१,०००,०००
	कच्ची	कच्ची	५००,०००	५००,०००
२१	मेनरोड मिश्रा प्रिन्ट	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
२२	मेनरोड चौधरी बुक डिपो	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
२३	दुगड निवास		१,१००,०००	१,१००,०००
२४	मेनरोड अमित प्लाज्मा भित्र (विनायक टोल)			
	पक्की	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,२००,०००	१,२००,०००
	कच्ची	कच्ची	८००,०००	८००,०००
२५	मेनरोड भेटनरी डिल्ली राज पन्तको मिल	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
२६	मेनरोड प्रकाश जंग स्वारको घर जाने बाटो	ग्रेभल	१,६००,०००	१,६००,०००
२७	मेनरोड भेटनरी कैलाली नाला भित्र	पक्की		
	पक्की		२,५००,०००	२,५००,०००
	ग्रेभल		१,५००,०००	१,५००,०००
	कच्ची		१,०००,०००	१,०००,०००
२८	मेनरोड शिशु सदन स्कूल जाने	ग्रेभल	२,०००,०००	२,०००,०००
२९	मेनरोड कैलालीपूल दक्षिण (उग्रतारा ट्रेडर्स)	ग्रेभल	२,०००,०००	२,०००,०००
३०	बाटो संग नजोडिएको कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. २

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	राजमार्ग संग जोडिएको			
	ट्राफिक चौक – मयूर बोर्डिङ्ग स्कूल	पक्की	५,०००,०००	५,०००,०००
	मयूर बोर्डिङ्ग स्कूल – मिलन चौक	पक्की	४,०००,०००	४,०००,०००
	मिलन चौक दक्षिण भन्सार	पक्की	३,०००,०००	३,०००,०००
२	ट्राफिक चौक – कैलाली पूल सम्म	पक्की	७,०००,०००	७,०००,०००
३	राजमार्ग भन्सार रोड – चर्च सम्म	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
४	मेनरोड – चन्दन टाकिज नाला	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
५	चन्द टाकिज नाला – सरस्वती नगर चौक	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
६	मेनरोड – शिव मन्दिर चौक सम्म	पक्की	३,०००,०००	३,०००,०००
७	शिव मन्दिर चौक – वैयावेहडी चौक	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
८	मेनरोड–गुल्म चर्च रोड (मुनिरखाको हाडवेयर दक्षिण)	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
९	पुरानो भन्सार रोड			
	गुल्म चर्च रोड सम्म	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
	गुल्म चर्च रोड – कल्भट सम्म	पक्की	१,८००,०००	१,८००,०००
	कल्भट – पिपल चौतारा चौक सम्म		१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल		१,०००,०००	१,०००,०००
१०	सन्तोषी टोल, कृष्णनगर, वैयावेहडी			

	पक्की		२,२००,०००	२,२००,०००
	ग्रेभल		१,२००,०००	१,२००,०००
	कच्ची		९००,०००	९००,०००
१२	सरस्वतीनगर			
	पक्की		१,६००,०००	१,६००,०००
	ग्रेभल		१,२००,०००	१,२००,०००
	कच्ची		९००,०००	९००,०००
१३	कटान, तिल्केताल, नयविप टोल			
	पक्की		१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल		६००,०००	६००,०००
	कच्ची		५००,०००	५००,०००
१४	वाटो संग नजोडिएको किसा		१००,०००	१००,०००
१५	नदी किनारासंग जोडिएका		१००,०००	१००,०००

वडा न. ३

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	धनगढी डडेलधुरा राजमार्ग			
*	भन्सार देखि मिलन चौक सम्म		३,०००,०००	३,०००,०००
*	मिलन चौक देखि मित्र नगर जाने वाटो		४,०००,०००	४,०००,०००
*	मित्रनगर चौक देखि ट्राफिक चौक हुदै नेपाल आयल निगम		५,५००,०००	५,५००,०००
*	आयल निगम उत्तर न.पा. सिमाना सम्म		३,०००,०००	३,०००,०००
२	मिलन चौक देखि ईंटाभट्टा जाने सडक	पक्की	१,०००,०००	१,०००,०००
३	राजमार्ग पश्चिम वडहरा तिर	पक्की	९००,०००	९००,०००
४	राजमार्ग पश्चिम वडहरा तिर	पक्की	९००,०००	९००,०००
५	वडहरा, मिलन चौक क्षेत्र			
	शाखा पक्की		८००,०००	८००,०००
	ग्रेभल		६००,०००	६००,०००
	कच्ची		५००,०००	५००,०००
६	विशालनगर क्षेत्र			
	राजमार्ग पश्चिम विशालनगर जाने वाटो	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
	शाखा पक्की		१,५००,०००	१,५००,०००
	ग्रेभल		१,२००,०००	१,२००,०००
	कच्ची		९००,०००	९००,०००
७	चटकपुर चौराहा देखि लिला अधिकारी घर चौक सम्म (कञ्चन मार्ग)	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
	लिला अधिकारीको घर चौक देखि मोहना नदी सम्म	पक्की	१,१००,०००	१,१००,०००
८	चटकपुर क्षेत्र			
	अन्य पक्की		१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल		९००,०००	९००,०००
	कच्ची		६५०,०००	६५०,०००

९	राजमार्ग पश्चिम मोडल स्कूल हुदै गएको	पक्की	१,२००,०००	१,२००,०००
१०	राजमार्ग पश्चिम त्रिभुवन मा.वि. तिर गएको	पक्की	१,२००,०००	१,२००,०००
११	बोराडाडी क्षेत्र			
	अन्य पक्की		१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल		८००,०००	८००,०००
	कच्ची		६००,०००	६००,०००
१५	मोहना क्षेत्र : चटकपुर, बोराडाडी, साकी टोल (कालिका नगर)			
	ग्रेभल		८५०,०००	८५०,०००
	कच्ची		६५०,०००	६५०,०००
१६	राजमार्ग पश्चिम गुरुद्वारा मार्ग		१,५००,०००	१,५००,०००
१७	बाटो संग नजोडिएका कित्ता		१००,०००	१००,०००

पडा न. ४

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	ट्राफिक चौराहा – कैलाली पुल	पक्की	७,०००,०००	७,०००,०००
२	धनगढी डडेल्धुरा राजमार्ग			
	ट्राफिक चौराहा – नेपाल आयल निगम	पक्की	५,५००,०००	५,५००,०००
	नेपाल आयल निगम – न.पा. सिमाना सम्म	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
३	चटकपुर चौराहा – बेहडी पुल सम्म	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
४	मेनरोड उत्तर खानेपानी कार्यालय	पक्की	१,७००,०००	१,७००,०००
५	मेनरोड – रातो पुल – घरेलु सम्म	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
६	घरेलु देखि उत्तर ई.बया. – बया.च. सम्म	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
	दक्षिणकाली मार्ग		२,५००,०००	२,५००,०००
७	भृकुटी मार्ग – हाल भागेश्वरी एच.ए. बयाम्पस उत्तर ब्या.च.	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
८	मेनरोड – बसपार्क जाने आउने बाटो	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
११	ध.ड. राजमार्ग–गोदावरी फलोर मील कैलाली गाउ जाने पीच	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
१२	उत्तर बेहडी, बसपार्क छेउछाउ, एण्डी पथ			
	पक्की		२,५००,०००	२,५००,०००
	ग्रेभल		१,५००,०००	१,५००,०००
	कच्ची		१,०००,०००	१,०००,०००
१३	मेनरोड – ज्योती ई.वां.	ग्रेभल	१,५००,०००	१,५००,०००
१५	खानेपानी पीच सडक बाट छुटिएर गएका अन्य			
	पक्की		१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल		६००,०००	६००,०००
	कच्ची		४००,०००	४००,०००
१७	राजमार्ग कैलाली गाउँ जाने बाटो, सालघारी क्षेत्र			
	पक्की		१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल		८००,०००	८००,०००
	कच्ची		६००,०००	६००,०००

१८	ब्यारेक उत्तर तारानगर काठेपुल सम्म	पक्की	१,२००,०००	१,२००,०००
१९	बाटो संग नजोडिएका कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. ५

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	वेहडी पुल – शिवनगर, आरामिल सम्म (क्या.च. रोड)		४,०००,०००	४,०००,०००
२	न.पा. चौक पश्चिम पौष्टिक आहार–क्या.च. रोड सम्म			
	अन्य पक्की		२,०००,०००	२,०००,०००
	ग्रेभल		१,५००,०००	१,५००,०००
	कच्ची		१,०००,०००	१,०००,०००
३	राष्ट्रिय बैंक चौक देखि पश्चिम उत्तम कठायतको घर हुदै लक्ष्मण मल्लको घर चौक सम्म	पक्की	३,०००,०००	३,०००,०००
	लक्ष्मण मल्लको घर चौक देखि उत्तर क्षे.प.तालिम केन्द्र सम्म	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
४	मनकामना पाउरोटी उद्योग वरालको घर देखि ज्ञान निकेतन हुदै उत्तर चौक सम्म	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
५	सामुदायिक विकास केन्द्र देखि पश्चिम संजिवन चोक सम्म	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
६	संजिवनी चोक देखि दाया बाया गएका पक्की सडक	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
७	हसनपुर क्षेत्र			
	शाखा पक्की		१,८००,०००	१,८००,०००
	ग्रेभल		१,४००,०००	१,४००,०००
	कच्ची		१,०००,०००	१,०००,०००
८	तारानगर क्षेत्र			
	शाखा पक्की		१,५००,०००	१,५००,०००
	ग्रेभल		१,२००,०००	१,२००,०००
	कच्ची		१,०००,०००	१,०००,०००
९	राष्ट्र बैंक चौक देखि उत्तर पञ्चोदय उ.मा.वि पुल सम्म	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
१०	डिभाटी होटल चौक उत्तर सामिदायिक विकास केन्द्र सम्म	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
१०.१	सो बाट छुटिएर गएका शाखा पक्की		१,५००,०००	१,५००,०००
१०.२	ग्रेभल		१,२००,०००	१,२००,०००
१०.३	कच्ची		१,०००,०००	१,०००,०००
११	सामुदायिक विकास केन्द्र देखि उत्तर कृष्ण महराको घर उत्तर कल्भर्ट सम्म	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
११.१	सो बाटा छुटिएर गएका शाखा पक्की		१,४००,०००	१,४००,०००
११.२	ग्रेभल		१,०००,०००	१,०००,०००
११.३	कच्ची		८००,०००	८००,०००
१२	क्या.च. रोड योगेन्द्र शाहीको घर देखि उत्तर लेखनाथ ओझाको घर हुदै विर ब. के.सी को घर	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
१३	क्या.च. रोड देखि सुनिल भण्डारीको मिल पूर्व पश्चिम	ग्रेभल	१,५००,०००	१,५००,०००
१४	क्या.च. रोड देखि हाल के राज पाण्डेको घर हुदै पुरानो हसनपुर सरकारी बोरिङ्ग	ग्रेभल	२,०००,०००	२,०००,०००
	जाई			

१५	पिपल चौतारा देखि उत्तर पूर्व गणेश टोल सुधार समिति टोल पिपल बाट चौक सम्म	पक्की	२,०००,०००	२,०००,०००
१६	सो चौक देखि उत्तर शैलेश्वरी बोरिङ पुरानो साझा तिर गएको सडक	पक्की	१,८००,०००	१,८००,०००
१७	सो चोक देखि उत्तर वा.नं. ६ सिमाना सम्म	पक्की	१,८००,०००	१,८००,०००
१८	पिपल बाट चौक देखि पूर्व हुदै उत्तर जाली जाने	पक्की	१,८००,०००	१,८००,०००
१९	जाई पुरानो साझा बाट पूर्व पश्चिम गएका			
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,२००,०००	१,२००,०००
	कच्ची	कच्ची	१,०००,०००	१,०००,०००
२०	जाई गौरी शंकर टोल, दहाल टोल र उत्तर शिवनगर			
	ग्रेभल	ग्रेभल	१,०००,०००	१,०००,०००
	कच्ची	कच्ची	६००,०००	६००,०००
२१	आभाप नगर भित्रका			
	पक्की	पक्की	१,०००,०००	१,०००,०००
	ग्रेभल	ग्रेभल	७००,०००	७००,०००
	कच्ची	कच्ची	५००,०००	५००,०००
२२	बाटो संग नजोडिएको कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. ६

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	धनगढी खुटिया लिंक रोड	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
२	जाई मटियारी हुदै दुई बजार	ग्रेभल	१,२००,०००	१,२००,०००
	पक्की		९५०,०००	९५०,०००
	ग्रेभल		६००,०००	६००,०००
३	मटियारी बेलापुर	ग्रेभल	६००,०००	६००,०००
४	जाई जाली सडक	ग्रेभल	८००,०००	८००,०००
	पक्की		८००,०००	८००,०००
	ग्रेभल			
५	जाली गाउँ भित्र र नजरिया, बिजुलिया, दोधारा क्षेत्र			
	ग्रेभल		५००,०००	५००,०००
	कच्ची		४००,०००	४००,०००
६	मटियारी क्षेत्र			
	ग्रेभल		८००,०००	८००,०००
	कच्ची		५००,०००	५००,०००
७	सडक संग नजोडिएका कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. ७

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	हुलाकी सडक न.पा. ब्यारियल सम्म			
*	वा.नं ८ को सदभावना चौक – मनेहरा गाउँ जाने चौक	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००

•	मनेहरा गाउं जाने चौक – मनेहरा शिविर सम्म	ग्रेभल	२,०००,०००	२,०००,०००
२	हुलाकी सडक – उत्तर सदभाव रोड	ग्रेभल	१,५००,०००	१,५००,०००
३	हुलाकी सड़क, मोती चौक उत्तर भानु चौक	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
४	बेंसहरिया क्षेत्र			
•	पक्की		१,१००,०००	१,१००,०००
•	ग्रेभल		९००,०००	९००,०००
•	कच्ची		५००,०००	५००,०००
५	मनेहरा क्षेत्र			
•	हुलाकी सडक खगेन्द्र अधिकारीको घर देखि दक्षिण हरि चन्द्र रानाको घर जाने चौक	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
•	हरि चन्द्र रानाको घर जाने चौक देखि वा.नं १० काली चरणको काटा चौक सम्म	ग्रेभल	१,०००,०००	१,०००,०००
•	पक्की		९००,०००	९००,०००
•	ग्रेभल		७००,०००	७००,०००
•	कच्ची		५००,०००	५००,०००
६	बेली गाउं			
•	हुलाकी सडक		१,३००,०००	१,३००,०००
•	पक्की		६००,०००	६००,०००
•	ग्रेभल		४००,०००	४००,०००
•	कच्ची		३००,०००	३००,०००
७	पटेला गाउं			
•	पक्की			
•	ग्रेभल		३००,०००	३००,०००
•	कच्ची		२००,०००	२००,०००
८	बाटो संग नजोडिका कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. ८

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	हुलाकी सडक			
•	सेतो पुल – क्याम्पस चौक	पक्की	५,५००,०००	५,५००,०००
•	क्याम्पस चौक – वा.नं. ७ को सिमाना	पक्की	३,०००,०००	३,०००,०००
२	क्याम्पस चौक क्याम्पस गेट	पक्की	२,५००,०००	२,५००,०००
३	धनगढी गाउं क्षेत्र			
•	मेनरोड – दक्षिण धनगढी गाउं चौक पाउरोटी उद्योग	पक्की	१,५००,०००	१,५००,०००
•	धनगढी गाउं बंगरा चौक – वा.नं. १० को सिमाना सम्म		१,२००,०००	१,२००,०००
•	शाखा पक्की		१,१००,०००	१,१००,०००
•	ग्रेभल बाटो		८००,०००	८००,०००
•	कच्ची		८००,०००	८००,०००
४	आम बगैचा सुकुटी नाला			
५	हुलाकी सडक उत्तर सदभाव टोल	ग्रेभल	१,५००,०००	१,५००,०००
६	हुलाकी सडक मल्ल किराना पसल दक्षिण		१,३००,०००	१,३००,०००

७	हुलाकी सडक दक्षिण एरिप्टो ई.यो. होस्टेल		१,०००,०००	१,०००,०००
८	हुलाकी सडक कटिबगिया जाने सडक	पक्की	१,२००,०००	१,२००,०००
९	शिक्षा नगर			
•	पक्की		१,५००,०००	१,५००,०००
•	ग्रेभल		१,२००,०००	१,२००,०००
•	कच्ची		६००,०००	६००,०००
१०	राम नगर			
•	पक्की		१,२००,०००	१,२००,०००
•	ग्रेभल		८००,०००	८००,०००
•	कच्ची		६००,०००	६००,०००
११	क्या.च. सडक, पूल – बयाम्पस रोड	पक्की	३,५००,०००	३,५००,०००
१२	वा.नं. ८ का अन्य			
•	पक्की		१,२००,०००	१,२००,०००
•	ग्रेभल	ग्रेभल	८००,०००	८००,०००
•	कच्ची	कच्ची	६००,०००	६००,०००
१३	बाटो सँग नजोडिका कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. ९

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	पक्की	पक्की	५००,०००	५००,०००
२	ग्रेभल सडक	ग्रेभल	३००,०००	३००,०००
३	कच्ची	कच्ची	२५०,०००	२५०,०००
२	बाटो सँग नजोडिएका कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. १०

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	जुगेडा जाने सडक	पक्की	८००,०००	८००,०००
२	निम चौराहा वा.नं. १० देखि वा.नं ९ भवानी प्रा.वि. सम्म	ग्रेभल	६००,०००	६००,०००
३	ग्रेभल		३००,०००	३००,०००
४	कच्ची		२५०,०००	२५०,०००
५	बाटो सँग नजोडिएका कित्ता		१००,०००	१००,०००

वडा न. ११

सि.न.	स्थान	सडकको प्रकार	२०७८/०७९ को स्वीकृत दर	२०७९/०८० का लागि स्वीकृत दर
१	धनगढी खुटिया डाजमार्ग		४००,०००	४००,०००
२	बेलादेवीपुर, शाखा पक्की		१६०,०००	१६०,०००
३	बेलादेवीपुर, गेभल		१६०,०००	१६०,०००
४	बेलादेवीपुर, कच्ची		११०,०००	११०,०००